

ELSŐ KÉZBŐL A HADERŐRŐL!

magyar

HONVÉD

www.honvedelem.hu

A Honvédelmi Minisztérium magazinja – 2015. február XXVI. évf. 2. szám – 390 Ft

ÉGI
BENZIN-
KUTAK

977086569300615002

A MAGYAR HONVÉD MAGAZIN KÖVETKEZŐ SZÁMA 2015. MÁRCIUS 13-ÁN JELENIK MEG.

HM ZRÍNYI
TÉRKÉPÉSZETI ÉS KOMMUNIKÁCIÓS
SZOLGÁLTATÓ KÖZHASZNÚ NONPROFIT KFT.

HADERŐ

Mozgalmas év	4
Változó feladatkör	8

NAGYVILÁG

Radar	12
Missziós hírek	14

SEREGSZEMLE

A szerencse forgandó	16
Januárban történt	20
Mély vízben	24
Rossz fiúk	26
Vízi világ	28
Harctéri életmentők	32

HADITECHNIKA

Égi benzinkutak	36
-----------------	----

HÁTORSZÁG

Villámcsiga	40
Koronaőrök	44
Gallipoli	48
Hősökre emlékezve	52
Amit látnod kell!	56
A közelharc mestere	58
Zalából a Donhoz	60
Közérdekű	62

**A Honvédelmi
Minisztérium magazinja
XXVI. évfolyam 2015.
2. szám**

Kiadja a HM ZRÍNYI Térképészeti
és Kommunikációs Szolgáltató
Közhasznú Nonprofit
Korlátolt Felelősségű Társaság.

Felelős kiadó:

DR. BOZSONYI KÁROLY
ügyvezető

Nyomtatás:

A kft. saját nyomdájában

Felelős vezető:

A kft. ügyvezetője

Szerkesztőség: 1087 Budapest,
Kerepesi út 29/B Postacím: 1440
Budapest, Pf. 22 Tel.: 459-5315,
HM: 27-913 fax: 459-5351
E-mail: magyarhonved@armedia.hu

Főszerkesztő:

SZABÓ BÉLA

Főszerkesztő-helyettes:

FEITH LÁSZLÓ

Olvasószerkesztő:

GYÖRI LÁSZLÓ

Lapszerkesztők:

SINKA ISTVÁN, TRAUTMANN BALÁZS

Régió-tudósítók:

GALAMBOS SÁNDOR, KÁLMÁNYI GÁBOR

Fotóriporterok:

DÉVÉNYI VERONIKA, GALOVTSIK GÁBOR,
KRASZNAI-NEHREBECZKY MÁRIA, RÁCZ
TÜNDE (KÉPSZERKESZTŐ), TÓTH LÁSZLÓ

Tervezőszerkesztő:

GRÓF ISTVÁN

É HAVI MAGAZINUNKAT

FEITH LÁSZLÓ SZERKESZTETTE

Borítófotó: Galovtsik Gábor

ISSN: 0865-6932

Lapunk az Európai Katonai Saj-
tószövetség (European Military Press
Association) tagja

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta
Rt. Hírlapüzletága (1089 Bp. VIII.,
Orczy tér 1.), előfizethető valamennyi
postán, kézbesítőknél, e-mailben: hirlap-
előfizetes@posta.hu, faxon: 303-3440.

További információ:

06-80-444-444

48 A Gallipolinál partra szállt erők
vereségében nagy szerepet
játzott saját parancsnokaik
hozzá nem értése is.

MOZGALMAS ÉV

A HONVÉDELMI MINISZTERIUM LEHEL UTCAI OBJEKTUMÁBAN TARTOTTA ÉVES FELADATSZABÓ ÉRTEKEZLETÉT A TÁRCA ÉS A HONVÉDSÉG VEZETŐI SZÁMÁRA JANUÁR 27-ÉN HENDE CSABA. A MINISZTER A KATONAI ÉLETPÁLYA-MODELL BEVEZETÉSÉT JELÖLTE MEG AZ IDEI ESZTENDŐ LEGFONTOSABB FELADATA-KÉNT, ÁM HANGSÚLYOZTA: EMELLETT A TÖBBI KIHÍVÁSNAK IS MEG KELL FELELJEN A HONVÉDSÉG, MÉGHOZZÁ MEGVÁLTOZOTT NEMZETKÖZI BIZTONSÁGI KÖRNYEZETBEN.

A rendezvény Áder János levelének ismertetésével kezdődött: a köz-társasági elnök üzenetében méltatta a Magyar Honvédség teljesítményét, benne hozzájárulását a NATO tevékenységéhez, műveleteihez. Sok sikert kívánt a 2015-ös esztendőre. Ezt követően Hende Csaba értékelt 2014-et, és szólt az idei év feladatairól is.

JELENTŐS ILLETMÉNYEMELÉS

A honvédelmi miniszter az idei költségvetésről szólva rámutatott: a tárca büdtsége 2015-ben 250 468 300 000 forint, amely közel 9 milliárddal magasabb a tavalyinál. A bejelentett illetményemelésre további 11 milliárd forint körüli összeget szánnak, amelyet azonban csak

július 1. után használnak fel: ez az összeg addig az államkincstárban marad, de ettől még a Magyar Honvédségnek megítélt, megszavazott tétel. Ezzel együtt tehát nagyjából 260,5 milliárd forintos az idei honvédelmi költségvetés, ami több mint 8 százalékkal magasabb a tavalyinál. Az illetményemelés esetében ráadásul az alacsony infláció miatt a nominális növekedés megközelítőleg azonos lesz a reálérték-növekedéssel. Az idei emelés átlagosan 30 százalékos lesz, amelyet a következő négy évben további, évi átlag 5-5 százalékos, növekedés követ majd. Összesen tehát átlagosan 50 százalékos illetményemelésről van szó, amelynek révén minden katona jövedelme növekedni fog, a csapatoknál azonban arányosan nagyobb mértékben, mint az íróasztal

mellett dolgozók körében. Az idej el emelés az altiszteket és a legénységi állományt érinti a legkedvezőbb mértékben. A létrehozandó közszolgálati lakástámogatási rendszer és a közszolgálati biztosító további terheket vesz majd le a katonák válláról.

BEVEZETIK AZ ÉLETPÁLYA-MODELLT

A miniszter kiemelte: az új honvédelmi vezetés 2010-ben a honvédelem rendszerének megújítását tűzte ki célul, e

küldetés sikerét pedig elsősorban az idén bevezetendő katonai életpálya-modell alapozza meg. Utóbbi új kereteket jelöli ki a katonák számára. „Elvárom mindenkitől, hogy tegyen meg mindent az életpálya-modell sikeréért” – jelentette ki Hende Csaba. Mint fogalmazott, a cél az, hogy a létrejövő rendszer a szolgálat idejére mindenki számára méltó megélhetést nyújtson, a rendszerből történő kilépés után pedig a továbblépéshez is megfelelő lehetőségeket teremtsen. A modell minden, a szolgálat által felvett élethelyzet, probléma kezelésére megfelelő, méltányos megoldást kínál, és úgy gondoskodik a katonákról, hogy közben maradéktalanul képviseli a szolgálati érdekeket is.

Az életpálya-modell bevezetése mindenképpen 2015 legnagyobb horderejű feladata lesz a haderőben, ám eközben nem csökken a további kihívások száma és erőssége sem. Hende Csaba a további idej tennivalók között említette az elmúlt ciklusokban elveszített, leépített képességek visszaszerzésére irányuló erőfeszítéseket, egy 2018-ig szóló honvédelmi szakpolitikai program kidolgozását, illetve a hadfelszerelés modernizálását a bővülő pénzügyi források körütekintő, megalapozott felhasználásával. E téren a február elsejével felállítandó HM Beszerzési Hivatal játszik

majd kiemelt szerepet. Szintén prioritás a hazai hadiipar erősítése, a magyar hadiipari vállalkozások nemzetközi kapcsolatépítésének elősegítése is. Magyarország mellett továbbra is elkötelezetten vesz részt a nemzetközi válságkezelésben, és a 2016. évi nemzetközi repülőnap és haditechnikai bemutató alapos előkészítése is megkezdődik még ebben az évben.

FEJLESZTÉSEK, BESZERZÉSEK

A honvédség rendkívül fontos feladatokat lát el idehaza, és továbbra is nagy szerepet játszik a nemzet életében – szögezte le a miniszter. A tűzszerészek 2014-ben is magas szakmai színvonalon, balesetmentesen hatástalanították a megtalált robbanószereket, emberéleteket és óriási vagyoni értéket megmentve ezáltal. Megújult a honvédelmi katasztrófavédelmi rendszer, emellett a honvédelmi tárca átvette a nemzeti rendezvények szervezését is, ami új területen helyezte középpontba a katonák munkáját. A minisztérium eddig sikeresen teljesítette a 2018-ig tartó közép-európai első világháborús centenáriumi megemlékezés-sorozat feladatait. Továbbfejlesztették a hadisírgondozást, bővült a KatonaSuli-program, és folytatódott a gépjármű-beszerzési program

is. Megkezdődött a 2016-ra megteremteti tervezett harctámogató légi képességhez (close air support) szükséges éjjellátó fedélzeti eszközök és precíziós bombák beszerzése. Már folyik a pápai fejlesztések előkészítése is.

Szintén komoly előrelépés történt a helikopterképesség megújítása terén: kidolgozták a követelményrendszert, meghatározták a becsült forrásigényt, a program kezdő időpontjáról pedig – a szükséges források biztosítása mellett – a kormány dönt majd.

A feladatszabó értekezlet szünetében megtartott sajtótájékoztatón Hende Csaba újságírói kérdésre válaszolva elmondta: az ország helikopterflottája az évtized végére eléri élettartamának legvégső határidejét, és mivel a forgószár-

nyasok nem csak katonai feladatok ellátásához szükségesek, a tárca a kormány megbízása alapján elvégezte a beszerzéshez szükséges előkészítő munkát. A kiírandó, teljesen nyitott és átlátható pályázaton minden helikoptergyártó cég elindulhat, a fedezetet pedig a központi költségvetés biztosítja. Ez kormánydöntés függvénye, de mint a miniszter – szintén kérdésre válaszolva – elmondta, jelenleg körülbelül harminc szállítóhelikopter beszerzésével számolnak, ami mintegy 172 milliárd forint forrásigényt jelent. Ebbe a körbe nemcsak a honvédségi eszközök, hanem a társszervezetek helikopterei is beletartoznának.

Javában folyik a merevszárnyas szállítóképeség biztosításának átgondolása,

tervezése hiszen a haderő tulajdonában lévő öt An-26-os átlagéletkora több mint negyven év, vagyis a közeljövőben elodázhatatlanná válik a kérdés megoldása. „Minden országnak szüksége van senkitől sem függő, extrém helyzetekben is működőképes szállítórepülőgép-kapacitásra” – szögezte le Hende Csaba. A problémát súlyosbítja, hogy ma már nincs nemzeti légitársaságunk sem, így a Magyar Honvédség keretein belül kell létrehozni egy olyan képességet, amely egyszerre képes ellátni a honvédségi és az állami szállítási feladatokat.

VÁLTOZÁSOK

A honvédelmi miniszter hangsúlyozta: 2015 elején más körülmények között kell dolgoznia a Magyar Honvédségnek, mint egy évvel ezelőtt. A tárca és a haderő 2014-ben is eleget tett törvényi kö-

KÜLFÖLDÖN ÉS ITTHON IS ELISMERT TELJESÍTMÉNY

A missziókról szólva a miniszter elmondta: hazánk ezerfős részvételi ambíciósintje tavaly is megmaradt, ennek jegyében három földrész tizenkét országában láttak el különböző feladatokat a magyar katonák. A missziós szárazföldi erők arányát tekintve a NATO élmezőnyébe tartozunk. Tavaly folytatódott az erők fokozatos visszavonása az afganisztáni ISAF-misszióból, ebben az évben pedig már a kisebb léptékű, más jellegű Resolute Support műveletben veszünk részt a közép-ázsiai országban. Az afrikai missziók többségénél meghosszabbították a katonák mandátumát, a Sínai-félszigeten pedig áprilisban, közel két évtized után, eredményesen – mind az amerikai, mind az egyiptomi, mind az izraeli fél által elismert kiváló teljesítménnyel – véget ér a magyar szerepvállalás. Hende Csaba kiemelte: Magyarország biztonsága szempontjából a Nyugat-Balkán kiemelt geopolitikai jelentőséggel bír, a honvédség pedig felkészült rá, hogy akár új feladatokat is vállaljon a régióban, elsősorban Bosznia-Hercegovinában.

A tavalyi év eseményei közül Hende Csaba sikerként emelte ki a V4-es magyar elnökséghez kapcsolódó katonadiplomáciai feladatokat ellátását, illetve a Várpalota Challenge 2014 és a Közös Fellépés 2014 gyakorlatok sikeres lebonyolítását. Utóbbi két gyakorlat visszaigazolta az elévített munkát, és nemzetközi szinten is bizonyította csapataink felkészültségét. Az országban történt események ellenére is végrehajtották Ukrajnában a Tisza Nemzetközi Műveleti Zászlóalj „Blonde Avalanche 2014” gyakorlatát, pilótáink és a földi kiszolgáló személyzet pedig javában készül a baltikumi légtérvédelmi feladatok ellátására. Erre szeptembertől kerül majd sor négy hónapon át, a szlovén légtérben pedig már zajlik a járőrözés, sőt, az új év elején az első elfogás is megtörtént. Elkészült a medinai 3D-s radar, lezárult a tesztidőszak, májustól ez is szolgálatba áll.

Hende Csaba sok sikert kívánt a megjelenteknek az idei év feladataihoz, és leszögezte: mindenkitől precíz, elkötelezett szolgálatot vár el. A honvédelmi minisztert követően dr. Benkő Tibor vezérezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke értékelte a 2014-es évet, és határozta meg a Magyar Honvédségre 2015-ben váró feladatokat.

teleztségeinek, teljesítette feladatait, és megfelelően gazdálkodott a rendelkezésére bocsátott eszközökkel, ám

eközben a tavalyi év folyamán alapvetően megváltozott a nemzetközi biztonsági környezet. Az ukrajnai esemé-

nyek, a rekordszintű migráció és az Izlám Állam előretörése a NATO határai közelében nagy kihívás elé állította a szövetséget és benne Magyarországot. A szeptemberi walesi NATO-csúcson megszülettek az új helyzet által megkívánt döntések, erősödött a szövetségen belüli egység és szolidaritás. Eldőlt: vége a válság által hozott leépítéseknek, a védelmi szféra mindenütt felértékelődik. Az elfogadott készenléti akcióterv megvalósításából Magyarország is kiveszi a részét; például a pápai repülőter fejlesztése, a NATO gyorsreagálású kötelékhez történő hozzájárulás, a litvániai gyakorlatokra küldött lövészszázad és törzstiszti beosztások betöltése által.

Resolute Support Mission

VÁLTOZÓ FELADATKÖR

2014 DECEMBERÉBEN VÉGLEG LEVONTÁK AZ ISAF-LOBOGÓT AZ UTOLSÓ AFGANISZTÁNI NATO-BÁZISON IS. EGY KÜLDETÉS TEHÁT VÉGET ÉRT, DE JANUÁR ELEJÉN MÁR EL IS KEZDŐDÖTT AZ ÚJ MISSZIÓ. KOROM FERENC DANDÁRTÁBORNOK, A HONVÉD VEZÉRKAR HADMŰVELETI CSOPORTFŐNÖKE A TÉRSÉG JÓ ISMERŐJE. SZOLGÁLT PRT-PARANCSNOKKÉNT ÉS AZ ÉSZAKI RÉGIÓ TÖRZSFŐNÖKEKÉNT IS AFGANISZTÁNBAN.

Tábornok úr, nagy várakozás és sok találgatás volt tapasztalható az ISAF küldetésének befejezését illetően, mindenkit a „Hogyan tovább?” kérdése érdekelt. Milyen megoldás született a biztonság további megszilárdítására?

– Ez a Resolute Support Mission (RSM), vagyis az Eltökélt Támogatás elnevezésű küldetés. A jellege teljesen más, mint elődjéé: 2014 végéig a NATO a biztonságot támogató erőket (ISAF – International Security Assistance Force), harcoló csapatokat állomásoztatott Afganisztánban, most már azonban az észak-atlanti szervezet helyett az afgán biztonsági erők őrködnek az ország rendje fölött. Az új feladatrendszer szerint őket segítjük, támogatjuk, mentoráljuk annak érdekében, hogy az Afganisztánban elért biztonsági szint tartósan meg-

Korom Ferenc dandártábornok, mint az ISAF Északi Régió törzsfőnöke, 2013-ban a hagyományos medálparádén elismeri a missziós szolgálatot.

maradjon, és ki tudjon alakulni az ottani viszonyoknak megfelelő demokratikus rend. 2009-ben – amikor először voltam PRT-parancsnokként Afganisztánban – kezdődött meg az afgán nemzeti biztonsági erők felépítése, kiképzése. Baghlan tartományban akkor fogadtuk az első afgán zászlóaljat, és mint magyar tanácsadók, mentorok nemcsak segítettünk ennek a zászlóaljnak, hanem a műveletekben is részt vettünk velük.

2014. december 31-re a NATO megszervezte a mintegy 350 000 fős afgán biztonsági erőt. Megtörtént a kiképzése, haditechnikai eszközökkel történő felszerelése. Természetesen nem lehet

azt mondani, hogy az országban mindenhol az elvárt szintre emelkedett a biztonság, hiszen folyamatosan voltak, vannak háborús állapotokkal sújtott területek, de a NATO teljesítette a maga elé kitűzött célt.

– Milyen összetételű a 350 000 fős afgán biztonsági erő?

– Az ANSF (Afghan National Security Forces), vagyis az afgán nemzeti biztonsági erők magukban foglalják a hadsereget – a haditengerészet kivételével valamennyi haderőnem jelen van –, a határőrséget, a rendőrséget, a különleges műveleti erőket és az úgynevezett nemzetbiztonsági erőket is. Utóbbiak nem csak hivatali szervek Afganisztán-

ban, végrehajtó szervezeteik is vannak. Ez mindösszesen mintegy 350 000 fő, beleértve az új rendnek megfelelően a belügyminisztérium, a belügyi szervek, a hadsereg vezérkara és a védelmi minisztérium létszámát is. Ezeknek az erőknél a tevékenységét a legkisebb járástól az országos szintig össze kell hangolni, és Afganisztán földrajzi helyzetéből, területéből, nagyságából adódóan ez nem egyszerű feladat. Ne feledjük azt sem, hogy az egyik szomszéd a forrongó Irán és az ugyancsak nyugtalan Pakisztán a másik, tehát jelentős a határőrizeti szervek súlya és feladata is.

A NATO és Afganisztán hivatalos szervei, az elnök és a parlament közötti tárgyalásokon utóbbiak kifejtették: szeretnék, ha támogató feladattal, támogató misszióként a NATO továbbra is jelen lenne országukban. Így kötött meg 2014 második felében az a szerződés, amelynek értelmében továbbra is állomásoznak Afganisztán területén NATO-erők. Nem harcoló csapatokról van szó, hanem tanácsadó, segítő, támogató erőkről. Természetesen ehhez szükséges a saját erőink védelme (angol kifejezéssel force protection) a különböző bázisokon, amelyek száma szintén jelentősen csökkent, hiszen többségüket átvették az afgán nemzetbiztonsági erők. Az elmúlt években a NATO számos, a kiképzést segítő infrastrukturális fejlesztést is elvégzett Afganisztánban.

Ami a mostani missziót illeti: 2015. január elsejétől tanácsadókkal segítjük az afgán biztonsági erőket; tesszük mindent azért, hogy az elkezdett munkát, az országépítést folytatni tudják. Bár ennek az útnak még csak kis részét járták be, de a munkához biztos alapot ad az ISAF erőfeszítései nyomán a tavalyi év végére kialakult helyzet.

– Milyen erővel veszünk részt az Eltökélt Támogatás műveletben?

– A NATO a szükségesnek tartott létszámot 12 500 főben határoza meg Afganisztán teljes területére vonatkozóan. A nagyobb országok ehhez nyilván nagyobb erővel járulnak hozzá; Magyaror-

szág, a Magyar Honvédség 2015. január elsejétől mintegy 100 fővel vesz részt Afganisztánban mentorálási, tervezési feladatokban, illetve különböző szintű mentorcsoportokkal. Továbbra is segítjük egészségügyi szakállománnyal a német tábori kórház munkáját, illetve a légi mentorok is maradnak az országban. A különleges műveleti erő szerepvállalása szintén folytatódik, ám annak tartalma változott: 2015. január elsejétől már „csak” mentorálják az afgán különleges műveleti erők katonáit, nem vesznek részt velük közös akciókban. Ezután tehát Afganisztánban magyar különleges műveleti katonák nem hajtanak végre harc feladatot, az

már a kiképzett, felkészült afgán különleges műveleti erőkre tartozik.

– A légiőr mentorálása továbbra is a helikopterek teljes kiképzését jelenti,

vagy már csak az oktatás támogatására szorítkozik?

– A cél most már inkább az oktatás támogatása, illetve az Afganisztánban na-

gyon jól alkalmazható Mi-17-es helikopterek technikai személyzeteinek képzése. Az afgán légiőr fejlesztésének, a katonák kiképzésének eredményeképpen immár megfelelő számú pilótával rendelkeznek, akik a mi mentorainkkal együtt repülve készültek fel a különböző feladatok végrehajtására. Most már inkább a műszaki állomány képzésére fordítjuk a hangsúlyt, hogy a helikoptereket repülőképes, hadra fogható állapotban tudják tartani.

– Van-e időbeli határa ennek a missziónak, vagy évente megismétlődhet a felkérés?

– Egyéves mandátummal rendelkezünk, ugyanakkor sok függ attól, hogy ez a segítő, támogató munka mennyire lesz hatékony. Véleményem szerint belátható időn belül a NATO teljesen kivonulhat Afganisztánból. Ehhez azonban számos feltételnek kell teljesülnie, például az Iszlám Állammal összefüggésben, amely immár jelen van a térségben és tevékenységük áttekinthető Afganisztánra is. Éves hosszabbításokkal, a mandátum évenkénti felülvizsgálatával folytatódhat tovább a művelet.

A Magyar Honvédség részvétele a Resolute Support Mission (RSM) keretében:

- Különleges műveleti kontingens az északi régióban
- Biztosítószakasz az északi régióban
- Nemzeti támogató elem az északi régióban
- Tanácsadó csoport az afgán határőrségnél
- Tanácsadók a hadtestparancsnokságon
- Törzsbeosztások az Északi Parancsnokságon
- Egészségügyi támogató személyzet
- Törzsbeosztások az RSM-parancsnokságon
- Mi-17 repülő-műszaki támogatócsoport

ELJÖTT A BÚCSÚ IDEJE

Közel 40 év szolgálat után búcsúzik az Oliver Hazard Perry-osztály az amerikai haditengerészettől. A USS KAUFMANN (FFG-59) január 9-én kezdődött utolsó, hat hónapos bevetése nemcsak az öreg fregatt, hanem a hajóosztály hatyúdala is egyben: helyüket más típusok, így a sekélyvízi hadviselésre optimalizált, frissen fregattnak átnevezett Littoral Combat Ship-ek veszik át. Az Oliver Hazard Perry-osztály 51 hajóegységét eredetileg a tengeralattjárók elleni hadviselésre, polgári és segédhajók kíséretére, védelmére, később aknavadásra, illetve drogcsempészekkel szembeni akciókra használták. A Martillo-hadművelet keretében a USS KAUFMANN is a kábítószer-ellenes küzdelemben vesz részt a közép- és dél-amerikai tengereken.

dodbuzz.com

DRÓN A TENGERPARTON

Kisebbs felzúdulást váltott ki az a BQM-74E légi célként használt robotrepülőgép, amelyet a Fülöp-szigeteken, a Patnanungan-szigeten mosott partra az óceán január elején. A hajók elleni cirkálórakéták szimulálására használt, narancsszínűre festett, robbanótöltet nélküli BQM-74E-t az amerikai haditengerészet – közleményük szerint – még a 2014. szeptember 15–23. között megtartott Valiant Shield 2014 hadgyakorlaton indította el. A halászhajó jelzése után a helyi rendőrség végül hajóval szállította el a célrepülőgépet, melynek felbukkanása egy manilai honatya szerint a Fülöp-szigeteki szuverenitás súlyos megsértésének tekinthető.

aero-news.net

PILÓTA NÉLKÜLI GÉP IRÁNBÓL

Egy új, távolról irányított repülőgépet mutattak be Iránban. A felderítő és tengeri járőr feladatokra szánt, maximum 260 kilogramm felszállótömegű Homa-2 a teheráni bejelentés szerint nappal és éjjel is működő kamerarendszerekkel repülhet, s ezek képeit képes a földi irányítóközpontnak közel valós időben visszasugározni. A közölt információk szerint a 100 km/h csúcsebbségű, 9,46 méteres fesztávolságú gép 12 órát tölthet a levegőben, s 100 kilométerre távolodhat el a földi irányítóegységtől. Szakértők szerint a gép kialakítása erősen hasonlít az amerikai RQ-7 Shadow felderítőgépre, amelyből Irán – állítása szerint – rendelkezik zsákmányolt példánnyal.

tasnimnews.com

TÖRÖKORSZÁG: CSAK HAZAIT!

Döntött a török kormány: megkezdődhet a teljesen hazai fejlesztésű és gyártású, ötödik generációs török vadászbombázó tervezése. Az Ahmet Davutoglu miniszterelnök vezette bizottság engedélyezte a projektet, egyben eldöntötte, hogy a programban külföldi cégek csak tanácsadóként vehetnek részt, beszállítóként nem. Szakértők szerint ha a hajtóművet, továbbá a fedélzeti elektronikai, avionikai, kommunikációs, önvédelmi és radarrendszereket is egyedül akarják kifejleszteni, akkor a török repülő- és védelmi iparnak példátlan minőségi, technológiai ugrást kell végrehajtania. Jelenleg azonban erősen kérdéses, hogy a grandiózus, a török belpolitika diktálta program sikeres lehet-e. defensenews.com

Megérkezett Venezuelába az első tizenegy, kínai gyártású VN-1 páncélozott csapatszállító harcjármű. A hajón Puerto Cabello kikötőjébe érkezett gumikerekes, 8x8-as járműveket a venezuelai tengerészgyalogság 1. zászlóalja kapja meg. A 2012-ben kötött szerződés értelmében Kína 60 VN-1-es járművet szállít le; ezek az eszközök a kínai népi hadseregben 2009 óta ZBL09 jelzéssel hadrendbe állított csapatszállító exportváltozatai. Venezuela a típus első külföldi megrendelője. A VN-1-esek meghajtásáról egy 440 lóerős Deutz BF6M1015C dízelmotor gondoskodik. A járművek tornyába egy 30 milliméter űrméretű géppuska, egy 7,62 milliméteres párhuzamosított géppuska, valamint a HJ-73 irányított páncéltörő rakéták indítóegysége kapott helyet.

bmpd.com

KÍNAI HARCJÁRMŰVEK VENEZUELÁNAK

Műholdas vezérlésű, 120 milliméter űrméretű aknavetőgránáttal hajtott végre sikeres éleslövészetet a Raytheon. Az amerikai tengerészgyalogság M327 típusú, 120 milliméteres vontatott aknavetőjéhez fejlesztett PERM löszert az Israeli Military Industries vállalattal közösen alkották meg a mérnökök. A hírek szerint az akár 16 kilométer hatótávolságra képes löszerral 10 méteren belüli pontosságot értek el a próbálövészeteken. A tengerészgyalogság kevesebb aknavetővel szeretne nagyobb területet lefedni, s emellett sokkal nagyobb pontosságot elérni – ezzel is csökkentve a löszerrafogyasztást és az ebből adódó logisztikai terheket. Bár az új löszert a tengerészgyalogság aknavetőihez fejlesztették ki, az igény esetén használható a hadsereg 120 milliméteres aknavetőihez is.

PONTOS LÖVÉSEK

defensetech.org

ÚJ MISSZIÓBAN

Hamarosan megkezdik munkájukat Afganisztánban azok a szolnoki hajózók és repülő-műszakiak, akik egyéni beosztásokban szolgálva afgán helikoptertervezetők és műszakiak mentorálását végzik majd. Az MH Szolnok Helikopterbázison megtartott búcsúztató ünnepségen Rolkó Zoltán ezredes, a bázis parancsnokhelyettese tolmácsolta a kiutazóknak az MH Összhaderőnemi Parancsnokság parancsnokának elvárásait és jókívánságait. Az utazók közül öten teljesítettek már szolgálatot a tavaly decemberben véget ért ISAF-misszióban, az MH Légi Tanácsadó Csoport különböző váltásaiban, most pedig a Resolute Support misszióban, egyéni beosztásokban végzik tevékenységüket.

*Honvedelem.hu
Fotó: Simon Zoltán zászlós*

VERSENY ÉS ADOMÁNYGYŰJTÉS

Az EUFOR-misszió Bosznia-Hercegovinában, a sarajevói Butmir táborban szolgáló magyar katonái is részt vettek a Holiday Fitness Challenge nevű hagyományos váltóversenyen, amely ezúttal adománygyűjtő akcióval is párosult. A részt vevő csapatok nevezési díját, illetve a pólók eladásából összegyűlt pénzt a katonák a mozgássérült gyerekek pazarici központjának megsegítésére ajánlották fel. A csapatoknak 15 centis hóban és mínusz 4 Celsius-fokos hidegben kellett – többek között – futniuk, fekvőtámaszt csinálniuk, „sebesültet” menteniük és kúszniuk. A verseny magyar győzelemmel zárult.

*Nevelős László őrnagy
Fotó: Kovács György törzsőrmester*

Megfigyelés, járőrözés, illetve a szemben álló felek és az ENSZ közötti összeköttetés biztosítása a feladatuk a ciprusi békefenntartó misszióban (UNFICYP) rendszerezített speciális és komplex beosztásban (Military Observer és Liaison Officer – MOLO) dolgozó megfigyelő- és összekötő tiszteknek. Az UNFICYP vezérelve szerint a problémákat minél alacsonyabb szinten kell megoldani, s mivel ők jelentik a kapcsolat első szintjét a szemben álló felek és az ENSZ között, a megfigyelő- és összekötő tisztekkel szemben elvárás a megfelelő diplomáciai érzék és háttérismeret, továbbá – mivel a MOLO-csoportok mindig több nemzet katonáiból állnak – a jó angol nyelvtudás.

Kép és szöveg: Simon Péter főhadnagy

MUNKÁBAN AZ ÖSSZEKÖTŐK

MEGEMLÉKEZÉSEK KOSZOVÓBAN

A 2006. január 19-én, a magyarországi Hejce melletti Borsó hegybe csapódott An-24-es katasztrófájának áldozataira, a koszovói misszióból hazafelé tartó negyvenkét szlovák békefenntartó társukra emlékeztek a KFOR katonái Pristinában, valamint a szlovák kontingens korábbi települési helyén, Sajkovacban is. A megemlékezésen részt vett Francesco Paolo Figliuolo vezérőrnagy, a KFOR parancsnoka, dr. Sipos István, a magyar nagykövetség és Henrik Markus, a szlovák állam képviselője, Balló Tamás alezredes, rangidős nemzeti képviselő, illetve Preininger Győző alezredes, a magyar KFOR-kontingens parancsnoka is.

Kép és szöveg: Gyeginszky Andor hadnagy

A Magyar Honvédség tavaly mintegy 120 fővel növelte a Koszovóban állomásozó katonáinak számát, s ez a bővítés egy újabb század műveleti területre történő vezénylésével járt együtt. Az új század a Keleti Többnemzeti Harccsoportba integrálva végzi tevékenységét, „D”, azaz Delta-század néven. A katonák a hat hónapos misszióból négy hónapot töltenek előretolt műveleti bázisokon, amelyek elhelyezési viszonyai egy hagyományos táborhoz képest spártai körülményeket jelentenek. A békefenntartók azonban tudják, hogy Koszovó északi részén, a szerb határ közelében a legkiélezettebb a helyzet, s így nélkülözhetetlen a folyamatos jelenlétük, hogy egy-egy váratlan incidensre kellő időben reagálni tudjanak.

Kép és szöveg: Gyeginszky Andor hadnagy

ELŐRETOLVA

BEFEJEZTÉK KÜLDETÉSÜKET

Befejezte küldetését az MH 5. Bocskai István Lövészdandár 39. lövészszázalójának bázisán megalakított MH EUFOR Kontingens 15. váltása, amelynek nagyobb része készenlétben, magyarországi bázislaktányájában, kisebb hányada pedig a sarajevói Butmir táborban állomásozva töltötte az elmúlt fél évet. Az EUFOR- és a NATO-parancsnokságon szolgálatot teljesítők zömében személyügyi, pénzügyi, technikai és fegyverzet-kiszolgálási, valamint szállítási feladatokat láttak el. A Többnemzeti Zászlóalj (Multinational Battalion – MNBN) törzsébe beosztott katonák különböző gyakorlatok megszervezésében, levezetésében és értékelésében vettek részt.

*Hegedüs Csaba őrnagy
Fotó: MH EUFOR Kontingens*

**Elsőként
az egyenlők
között**

A SZERENCSE FORGAN

Mután megszületett a kormányzati döntés arról, hogy hazánk az orosz államadóság ellentételezéseként kapott MiG-29-eseket a svéd SAAB gyár negyedik generációs, többcélú harcászati vadászgépeire cseréli, azonnal megkezdődött a hajózók kiválasztása. Az államközi szerződés értelmében a Magyar Honvédség első körben öt vadászpilótát küldhetett ki Svédországba, átképzésre. Kizárólag olyan, angolul kiválóan beszélő, negyven év alatti, tapasztalt tisztek jöhetnek szóba, akik legalább ötszáz repült órát teljesítettek már hangsebesség feletti típuson. Bár a követelményeknek többen is megfeleltek, az átképzés feltételeként előírt svédországi vízi túlélési gyakorlaton

Fekete Tamás alezredes

TÍZÉVES A MAGYAR GRIFF-, AZAZ A GRIPEN-PROGRAM. AZ ELSŐ ÖT HAJÓZÓ ÁTKÉPZÉSE A JAS-39-ESEKRE 2005. JANUÁR ELEJÉN KEZDŐDÖTT, AZ ELSŐ MAGYAR FELSÉGJELŰ GRIPENNEL PEDIG A SVÉDORSZÁGI LINKÖPING BÁZISON SZÁLLT FEL 2005. FEBRUÁR 16-ÁN A SAAB EGYIK BEREPLŐPILÓTÁJA. A MAGYAROK KÖZÜL ELSŐKÉNT, ÖNÁLLÓAN 2005. MÁRCIUS 23-ÁN, FEKETE TAMÁS – AKKOR MÉG ŐRNAGYKÉNT – REPÜLTE ENNEK A TÍPUSNAK A 149-ES OLDALSZÁMÚ „A” VÁLTOZATÁT.

A magyar vadászpilóták kiképzése a vízi túlélési gyakorlattal kezdődött.

A svédországi centrifuga élethű Gripen kabinja.

DÓ

csak heten vehettek részt. A csoport tagjai Tóth Gábor alezredes, Fekete Tamás, Murguly Gusztáv, Asztalos István és Hajdu Attila őrnagyok voltak, tartalék-ként pedig Lénárt András őrnagyot és a kecskeméti repülőbázis jelenlegi parancsnokát, az akkor még ugyancsak őrnagyi rendfokozatot viselő Ugrik Csabát jelölte ki az előljáró.

– A kiutazás előtt még átestünk néhány alapos orvosi vizsgálaton, aztán pedig Varsóban és Svédországban is bizonyítanunk kellett, hogy kibírjuk tizenöt másodpercig a 9g terhelést. A két centrifugát összehasonlítva, szó szerint a saját bőrünkön tapasztalhattuk, hogy milyen korszerű berendezések segítik a negyedik generációs vadászgépek pilótáinak képzését – emlékszik vissza az egykori csoport tagjaként eltöltött időszakra Fekete Tamás alezredes, aki jelenleg az MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis megbízott parancsnokhelyettese.

– Lengyelországban egy pörgő, botkormány nélküli üres kapszulába ültettek minket, amiben tulajdonképpen csak lámpák voltak. A középsőt folyamatosan néznünk kellett, a többi pedig a periférikus látás ellenőrzésére szolgált. A forgási sebességet kintről egy repülőorvos szabályozta, akivel folyamatos rádiókapcsolatban voltunk. A svédek centrifugája viszont a 21. század technikai színvonalát képviseli, egy Gripen-kabint szimulál. Van benne display is, a forgás sebességével a terhelést pedig – csakúgy, mint a levegőben – a joystick meghúzásával a pilóta szabályozza. Ez egyébként biztonsági szempontból is a lehető legtökéletesebb megoldás, egy esetleges eszméletvesztéskor ugyanis az emberi test elernyed, a botkormány pedig emiatt visszaáll az eredeti helyzetébe, s a centrifuga lelassul.

A légierő vadászpilótái 2005. január 7-én utaztak ki Svédországba. Típusátképzésük a sátenási légibázison kéthetes elméleti képzéssel kezdődött, majd Halmstadtban egyhetes műszaki oktatással folytatódott.

– Az egykori Csehszlovákiában és Szovjetunióban tanultunk repülőgépet vezetni, valamennyien első alkalommal vettünk részt nyugati elvekre épülő típusátképzésen – folytatja Fekete alezredes. – Leginkább azon lepődtünk meg, hogy a kiképzőink mennyire pilótaközpontúan állították össze az oktatás tematikáját. Annak idején ugyanis a hajózóknak majdnem olyan szinten kellett

Minden magyar Gripen pilóta számára méretre szabott sisak készült.

Az első magyar felségjelű Gripen előtt az eredeti csapat: Hajdu Attila, Asztalos István, Murguly Gusztáv, Fekete Tamás és Tóth Gábor.

ismernünk az általuk repült géptípusokat, mint a műszakiaknak. Az üzemanyag-szivattyúk működésével, az üzemanyag áramlásának útvonalával például tökéletesen tisztában kellett lennünk. A svédek viszont az ilyen, a pilóták részére valójában teljesen felesleges ismeretek oktatására lényegesen kisebb hangsúlyt fektettek. Az egyes rendszerek működési elvét csak olyan szinten kellett megtanulnunk, hogy egy esetleges meghibásodás alkalmával felismerjük a figyelmeztető rendszer jelzéseit, és tisztában legyünk azzal, hogy melyik kapcsolóval lehet az adott problémát megszüntetni.

A magyar csoport tagjai először tíz órát repültek a svédek SK 60-as sugárhajtású oktatógépével. Megismerték a kijelölt légtérrel, annak sajátosságait és az előírt repülési eljárásrendeket. JAS-39-esbe csak ezt követően ülhetek. Ezek a gépek a Gripenek együttese A és kétüléses B változatai voltak. Repülési jellemzőik alapján a két változat csak minimális mértékben különbözik egymástól, ami a hajózóknak a későbbiekben nem jelentett gondot. A kiképzésüket egyébként azért kellett ezekkel a korábbi típusú gépekkel megkezdeniük, mert a magyarok által megrendelt korszerűbb C/D változatok berepülését a gyár tesztpilótái akkor még nem vé-

gezték el, ezért a kiképzőbázison sem volt belőlük egyetlen darab sem.

Egy-egy harci feladat begyakorlását minden alkalommal szimulátoron kezdték, először az egyszerűbb berendezéseket használták, aztán beültek a gömb szimulátorba. Ez tulajdonképpen már egy valódi Gripen-kabin, ahol a pilóta bekötheti magát a katapultülésbe, és a felszállás előtti teendők végrehajtásától a gép vészelhagyásáig minden helyzetet gyakorolhat.

Tíz évvel ezelőtt, 2005. március 23-án délelőtt Fekete Tamás őrnagy a számára meghatározott feladatot kétezer és tízezer méter közt hajtotta végre, leszállás előtt pedig még néhány műrepülő-figurát is bemutatott. Aznap a magyar csoport minden tagja „átesett a tűzkeresztségen”, aminek emlékére mind az ötüket Gripen-lovaggá ütötték.

– Tudtuk, hogy az esemény nagy sajtóvilvánosságot kap, ezért úgy döntöt-

Fekete őrnagy az első önálló leszállás után.

tünk, hogy először a csoportunk parancsnoka, Tóth Gábor alezredes száll fel. Asztalos őrnagy és én pedig őt követtük volna. Az indításkor azonban mindkettőjük műszerei valami apró problémát jeleztek, ezért a torony úgy döntött, hogy az első körben kijelölt há-

rom pilóta közül én kezdjem meg a gurulást. Így viszont a feladatomat is előbb hajtottam végre, ennek köszönhetően a betonra is én értem vissza hármunk közül először.

A magyar vadászpilóták 2005 végéig a Gripen A/B típusát repülték, a következő év januárjától pedig a SAAB gyár bázisán két hónap alatt elvégezték a korszerűbb C/D-re is az átképzést – valamennyien oktatói képesítést kaptak. Az első öt, magyar felségjelű Gripen 2006. március 21-én szállt le a kecskeméti légibázison. Fekete őrnagy azonban nem vehetett részt a gépek ünnepélyes fogadásán: ő csak másnap, a svéd légitársaság egyik menetrend szerinti járatával érkezett Magyarországra.

– A csoporttal akkor svéd oktatók is jöttek Kecskemétre, emiatt viszont egyetlen több pilóta volt, mint amennyi „ülőhely” a kabinokban. Sorsolással

Már csak hárman szolgálnak Kecskeméten az első csapatból.

döntöttük el, hogy melyikünk fogja majd felvételről megnézni a gépek hazaérkezését. Fortuna istenasszony döntését a lehető leghagyományosabb módszerrel próbáltuk befolyásolni: Tóth alezredes öt gyufaszál közül egyet félbetört – én húztam a rövidet.

Magyar Gripenek nemzetközi gyakorlaton először 2006. október 24-én vettek részt. Ekkor a francia haditengerészet Landivisiauban állomásozó 12F századának két Rafale M típusú gépe érkezett Kecskemétre. A gyakorlat két napja alatt a francia vadászgépek MiG–29-esekkel és JAS–39-esekkel is hajtottak végre különböző harci feladatokat. A tizennégy Gripen először 2012. november 8-án volt egyszerre látható a levegőben, egy év múlva pedig ugyancsak egy látványos kötelékkal jelentették tízezredik repült órájuk teljesítését.

A Puma század pilótái több alkalommal is részt vettek a NATO Tiger Meet találkozóin, teljesítményük alapján a szervezet tagjává is választották őket. Langó Viktor százados színvonalas bemutató repülésével pedig 2013-ban, a fairfordi nemzetközi repülőnap több százezer nézője előtt is bizonyította a típus és a magyar vadászpilóták képességeit.

Az MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis vadászgépei jelenleg Szlovénia légterének biztonságát is őrzik, nyáron megkezdődik a pilóták kiképzése légi utántöltésre, szeptembertől pedig átveszik Litvánia, Lettország és Észtország légterének védelmét is.

Magyar Gripen a levegőben először (és remélhetően utoljára) 2011. június elején hibásodott meg. A gépet Molnár Tibor őrnagy vezette. Kiképzőrepülésre szállt fel, a légi harc manővereit gyakorolta társával. A cél mögé kerülve már az imitált fegyveralkalmazásra készült, amikor figyelmeztető hangjelzést hallott, és a pilótakabin műszerfalán megjelent egy veszélyt jelző felirat, ami a hajtóművezérlés hibájára utalt, a gép sebessége pedig csökkent. Azonnal abbahagyta a légiharc-manővert, Kecskemét irányába fordult, a repülést pedig a vészhelyzeti ellenőrzőlista alapján folytatta. Molnár Tibor őrnagy kiemelkedő helyállását Hende Csaba a tárca 2011. augusztus 20-i központi ünnepségén a Hazáért kitüntetéssel ismerte el. „A protokoll szerint a pilótának katapultálnia kellett volna, de ő inkább visszafordult a kecskeméti bázis felé. Ném veszélyeztette senki életét, és sokmilliárdos értéket mentett meg” – hangsúlyozta a honvédelmi miniszter az MTI-hez eljuttatott tájékoztatóban.

GRÁNÁT AZ ÁLLATKERTNÉL

Egy 203 milliméteres szovjet rombológránátot találtak Budapesten, a Fővárosi Állat- és Növénykert közelében. Bátyi Edina főtörzsőrmester, az MH 1. Honvéd Tűzszerész- és Hadihajós Ezred kommunikációs altisztje elmondta, hogy a lövedék földmunkák közben került elő. A veszély elhárításáig mintegy ötszáz embernek kellett elhagynia az állatkertet és környékét, lezárták a Dózsa György utat, és komoly fennakadások voltak a környékbeli tömegközlekedés járatainak útvonalán, valamint a Nyugati pályaudvarra irányuló vonatközlekedésben is. A robbanótestet a tűzszerészek rendőri felvezetéssel elszállították, és a honvédség robbantási területén megsemmisítették.

Honvedelem.hu/MTI

REPÜLÉSBIZTONSÁGI KONFERENCIA

Repülésbiztonsági konferenciát rendeztek az MH Pápa Bázisrepülőtér színháztermében. A rendezvényen biztonsági szempontok alapján is értékelték a bázisrepülőtér elmúlt évét, illetve szóba kerültek a további teendők is. A konferencián Sáfár Albert dandártábornok, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság légi erő haderőnem főnöke mellett a Honvéd Vezérkar, a HM Hatósági Hivatal, a Nemzeti Közlekedési Hatóság, a Közlekedésbiztonsági Szervezet, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság, az MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis, az MH 86. Szolnok Helikopterbázis, az MH Légi Vezetési és Irányítási Központ, valamint az MH Geoinformációs Szolgálat képviselői is részt vettek.

Honvedelem.hu

OKTATTAK A TENGERÉSZGYALOGOSOK

Bozó Tibor dandártábornok, az MH Altishti Akadémia parancsnoka, illetve Timothy Manning ezredes, az Amerikai Egyesült Államok budapesti nagykövetsége védelmi együttműködési irodájának vezetője nyitotta meg Szentendrén, az MH Altishti Akadémián a Junior Officer/NCO speciális tréningjét, amelyet magyar tisztek és altisztek számára rendeztek. A megnyitón Kriston István főtörzszászlós, a Magyar Honvédség vezénylőzászlósa kíséretében James J. McCook amerikai tengerészgyalogos főtörzszászlós, az Európában állomásozó amerikai tengerészgyalogság vezénylőzászlósa is részt vett. A tréning résztvevőivel egy amerikai tengerészgyalogos százados és két altiszt oktató osztotta meg tapasztalatait.

Draveczki-Ury Ádám; fotó: Dévényi Veronika

A HADTÖRTÉNELEMEL ISMERKEDTEK

A LIA Alapítványi Óvoda és Szakközépiskola tagintézményeivel kötött együttműködési megállapodásnak megfelelően az MH Hadkiegészítő és Központi Nyilvántartó Parancsnokság munkatársai az idei tanévben is színvonalas elméleti és gyakorlati foglalkozásokon bővítik a diákok honvédelmi ismereteit. A januári gyakorlati foglalkozásnak a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum adott otthont. A múzeumpedagógusok által vezetett tematikus tárlatvezetésen a közel kétszáz diák többek között a középkori fegyverekkel, valamint az 1848/49-es forradalom és szabadságharc, illetve az első világháború eseményeivel kapcsolatban szerezhettek új ismereteket.

Szabó Tünde őrnagy

Fotó: HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum

Megkötötte szerződését a Hajdúság négyszázadik önkéntes műveleti tartalékos katonája Debrecenben. Az MH Hadkiegészítő és Központi Nyilvántartó Parancsnokság 2. Katonai Igazgatási Központjának toborzó szakemberei az idei évben is kiemelt feladatként kezelik az önkéntes műveleti tartalékos rendszer állományába történő toborzást. Tóth Imre százados, a toborzóreszleg vezetője a jubileumi szerződéskötéssel kapcsolatban hangsúlyozta: örömteli, hogy sikerült ezt az eredményt elérni, de rengeteg tennivaló van még addig, amíg a kitűzött cél – a Magyar Honvédség tartalékos rendszerének teljes feltöltése – teljesül.

Kép és szöveg: Smidróczki Róbert főhadnagy

NÉGYSZÁZ TARTALÉKOS

SOMLYÓI FOKOS 2015

Az MH Bakony Harckiképző Központ Szimulációs Gyakorló és Kiképző Központjában zajló Somlyói Fokos 2015 elnevezésű számítógépes parancsnoki és törzsgyakorlaton – az MH 25. Klapka György Lövészdandár támogatásával – a Nemzeti Közszerződési Egyetem törzstiszti tanfolyamának tizenhárom hallgatója adott számot tudásáról. A Magyar Honvédség szinte teljes szakmai spektrumát lefedő kurzus – hiszen a hallgatók között éppúgy volt környezetvédelmi tiszt, mint helikoptervezető – résztvevőinek a zárógyakorlat során nemzetközi környezetben végrehajtott, konvencionális támadó feladatot kellett kidolgozniuk, majd levelezniük a MARC, illetve MARCUS szimulációs rendszerek segítségével.

Kép és szöveg: Kálmánfi Gábor

BELGRÁDI LÁTOGATÁS

A magyar és a szerb védelmi tárca közötti együttműködés lehetőségeiről, valamint az aktuális biztonságpolitikai kérdésekről tárgyalt Belgrádban Hen-de Csaba honvédelmi miniszter és szerb kollégája, Bratislav Gasic. „Magyarország számára kiemelkedően fontos a Szerbiához fűződő kapcsolat, és ezt az elmúlt időszak megszapорodott felső szintű találkozói is jól mutatják” – hangsúlyozta a magyar tárca vezetője a megbeszélés után tartott sajtótájékoztatón. A tárgyalásokon elhangzott, hogy a Nyugat-Balkán stabilizációs folyamata összességében pozitív irányba halad, a magyar–szerb együttműködést illetően pedig a közös kiképzésben rejlő lehetőségek mellett a hadiipar területén is vannak ígéretes lehetőségek.

Honvedelem.hu/MTI, fotó: mod.gov

TANÁCSKOZÁS BRÜSSZELBEN

Kedvezőtlenül alakul a biztonsági helyzet a NATO keleti határán, az orosz–ukrán térségben. A szövetség déli szárnyán, az észak-afrikai, valamint a közel-keleti régióban sem tapasztalható kedvező változás – szögezték le a NATO-országok vezérkari főnökei kétnapos brüsszeli tanácskozásukon, amelyen hazánkat dr. Benkő Tibor vezér ezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke képviselte. A NATO készenléti akciótervének végrehajtását célzó feladatok áttekintése kapcsán Benkő vezér ezredes hozzászólásában megerősítette hazánk elkötelezettségét. Kiemelte a pápai légibázis tervezett korszerűsítését, amely része lehet a NATO-erők telepítéséhez szükséges stratégiai infrastruktúrának, továbbá bejelentette a várpalotai gyakorlótér felajánlását gyakorlatok fogadására.

Honvedelem.hu/MTI; fotó: nato.int

A MAGYAR KULTÚRA NAPJA

„A kultúra önmagunk és népünk meghatározásának legfontosabb alapköve, amely olyan természetes számunkra, mint a levegővétel” – mondta Kun Szabó István vezérőrnagy a magyar kultúra napja alkalmából tartott ünnepségen Budapesten, a Stefánia Palota–Honvéd Kulturális Központban. A Honvédelmi Minisztérium társadalmi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkára hangsúlyozta, hogy a kultúra híd önmagunk és közösségeink, nemzetünk és az emberiség, korosztályok és nemzedékek, múlt és jövő, országok és kontinensek között. Tiszteletet érdemelnek azok a szülők, pedagógusok, közösségépítők, akik áldozatos munkájukkal hozzájárulnak nemzeti kultúránk megőrzéséhez. Az ünnepség elismerések átadásával és műsorral zárult.

Takács Vivien; fotó: Tóth László

KOSZORÚZÁS HEJCÉN

A kilenc évvel ezelőtt Hejce közelében lezuhant – a pristinai KFOR-misszióból hazafelé tartó szlovák békefenntartó katonákat szállító – An-24-es repülőgép katasztrófájának áldozataira emlékeztek a tragédia helyszínén is. Andrej Kiska, a Szlovák Köztársaság elnöke a szerencsétlenségben elhunyt negyvenkét katonáról szólva kijelentette: a hazájuk küldte őket, hogy segítsenek befejezni a vérontást, védjék az életet és segítsék a békefolyamatot. Küldetésük sikeres volt, ők azonban életüket veszítették. A szlovák és magyar állami és katonai vezetők részvételével megtartott megemlékezés a borsó-hegyi emlékhelyen kezdődött, majd a megjelentek koszorúkat és mécseseket helyeztek el a hejcei emlékparkban felállított emlékműnél.

Nyulas Szabolcs; fotó: Dévényi Veronika

EDUCATIO KIÁLLÍTÁS

Idén is sok érdeklődő kereste fel az Educatio Nemzetközi Oktatási Szakkiállításon – a budapesti Syma Csarnokban – a Nemzeti Közszolgálati Egyetem standját, amelyet dr. Orosz Zoltán altábornagy, a Honvéd Vezérkar főnökének helyettese is megtekintett. A fiatalok a képzés mellett leginkább a várható ponthatárokkal, a szakok nehézségével és a későbbi elhelyezkedés lehetőségeivel kapcsolatban tettek fel kérdéseket. A különböző programok, kiállított katonai eszközök mellett a legnagyobb érdeklődés az egyetem februárban induló új kara, a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar iránt mutatkozott, amely a diplomataképzéshez teremt új lehetőséget.

Kovács Dániel; fotó: Tóth László

SZENTGYÖRGYI DEZSŐRE EMLÉKEZTEK

Születésének 100. évfordulóján alakulatuk névadójára, Szentgyörgyi Dezsőre emlékeztek a kecskeméti repülőbázis katonái Budapesten, a Farkasréti temetőben. Az eseményen Ugrik Csaba dandártábornok, parancsnok idézte fel a második világháborús pilóta pályafutását, rámutatva, hogy különleges egyénisége, egyedülálló alakja volt a magyar repülés történetének. Elmondta: egy nemes, bátor, hazájához és bajtársaihoz a végsőkig hűséges katona emlékének adóznak. A kecskeméti repülőbázis 25 évvel ezelőtt vette fel Szentgyörgyi Dezső nevét.

Szausev Xénia; fotó: Hochstein András

Tanulva
tanítani

MÉLY VÍZBEN

NATO- ÉS ENSZ-FELADAT EGYÜTTES ELLÁTÁSA, SEGÍTÉSE, DOKTRÍNAVÁLTÁS, AZ ÉVSZÁZAD ÁRVIZE ÉS ETNIKAI ELLENTÉTEK. MOZGALMAS TÍZ HÓNAPOT TÖLTÖTT SZARAJEVÓBAN SZILÁGYI CSABA EZREDES, AZ MH CIVIL-KATONAI EGYÜTTMŰKÖDÉSI ÉS LÉLEKTANI MŰVELETI KÖZPONT PARANCSNOKA.

A Magyar Honvédség a Balkánon – a KFOR-misszió mellett – jelentős erővel vesz részt és fontos szerepet játszik Bosznia-Hercegovinában is a béke megőrzésében, a katonai, a politikai és a gazdasági élet fejlesztésének támogatásában. Két küldetésben is részt veszünk Szarajevóban, az EUFOR-ALTHEA művelet mellett a NATO-főparancsnokság (NATO HQ Sarajevo) törzsfőnöki beosztását is magyar főtitst látja el rotációs rendszerben, már évek óta. 2014 februárja és decembere között Szilágyi Csaba ezredes volt a törzsfőnök.

Amikor arról kérdezem, hogy milyen katonai, gazdasági, politikai körülmények közepette kezdte meg szolgálatát, s egyáltalán mi is a NATO HQ törzsfőnökének feladata, szavaiból meglepő és vegyes képet kapok a boszniai helyzetéről. A NATO-misszió feladata – mint

mondja – a boszniai haderő mentorálása, valamint az EUFOR-misszió tevékenységének segítése. Mindkét parancsnokság a szarajevói Butmir-bázison települ. A politikai viszonyok jellemzésére meg-

említi, hogy a daytoni békeszerződés alapján az állam vezetését négy hónapos rotációs rendszerben látják el a szerb, a horvát, valamint a bosnyák politikusok. Az államot érintő fontos kérdések-

ben csak konszenzusos döntés szület-
het, amely elég nehezen jöhet létre, te-
kintve, hogy a legkritikább esetben foly-
tatja például horvát elődje négy hóna-
pos programját az őt követő szerb elnök.
Az etnika ellentétek, ha csitultak is az
elmúlt években, nem szűntek meg, s a
nemzetközi erők (NATO, ENSZ) jelen-
léte nélkül valószínűleg újra eszkalá-
lódnának. Nem segíti a produktív mun-
kát, az államépítést, a megegyezést a
közigazgatási szervezet sem. Bosznia-
Hercegovina mind a tíz kantonja önál-
ló közigazgatással bír, saját kormánya
van, s csak ez utóbbi tény 144 minisz-
tert jelent. A hatalmas munkanélküliség
miatt, valamint a privatizációs vissza-
élések nyomán kirobbant tüntetések
2014-ben is sok feladatot adtak a misz-
szióknak. Ugyancsak a múlt év „hoza-
déka” volt a szeptemberi választási kam-
pany, valamint az évszázad árvize, il-
letve következményeinek kezelése is.
De nem egyszerű feladat a hadsereg
mentorálása sem – mondja Szilágyi Csa-
ba –, s példaként megemlíti: a haderő
költéségetésének 92 százalékát a bérek
teszik ki.

NÉVJEGY

Szilágyi Csaba ezredes 1965. júni-
us 7-én született Kaposváron. A Ki-
lián György Repülő Műszaki Főis-
kola fedélzeti rádiótechnikai üzem-
mérnöki karának elvégzése után ma-
gasabb parancsnoki képzettségét a
Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egye-
temen (szárazföldi katonai vezető
szak) és a Nemzeti Közszolgálati
Egyetemen (felsőfokú katonai ve-
zető /vezérkari/ szak) szerezte, emel-
lett lediplomázott a Testnevelési
Egyetem szakadózói karán is. Isme-
reteit 2005 és 2010 között különbö-
ző külföldi tanfolyamokon (Német-
ország, Ausztria, Görögország) CI-
MIC, Psyops, valamint Infoops te-
rületeken bővítette. Mostani felada-
ta előtt kétszer volt misszióban. Az
afganisztáni PRT második váltásá-
ban CIMIC–Psyops részlegvezető,
míg a hatodik váltásban parancs-
nokhelyettes volt. Orosz nyelvből
alapfokú állami nyelvvizsgával ren-
delkezik, míg angol nyelvből STA-
NAG 3.3.3.3. minősítéssel. Nős, két
gyermek van.

De visszatérve a NATO HQ törzsfő-
nökének feladatkörére: mindezen vi-
szonyok közepette ő felel többek között
a személyügyért, a logisztikáért, a fel-
derítésért, a híradásért, a pénzügyekért.
Nem véletlenül nevezik a törzsfőnököt a
parancsnok támogató helyettesének. A
NATO-ban és az EUFOR-ban is straté-
giaváltás következett be Szilágyi Csa-
ba szolgálati ideje alatt, s a beosztása át-
vételével egy időben megkezdődött az
új stratégiai célok eléréséhez szükséges
feladatok meghatározása, kidolgozása.
Ez három-négy hónap tanulóidőt jelen-
tett számára úgy, hogy közben hatalmas
tervezési munka is várt a törzsre. Be-
osztása ellátásához rengeteg segítséget
kapott Merle D. Hart dandártábornok-
tól (US Air Force), aki júniusig volt a

NATO HQ Sarajevo parancsnoka, majd
utódjától, Christopher Petty dandártá-
bornoktól (US Army).

Kiváló nemzetközi csapat jött össze
Szarajevóban – mondja –, így sikeresen
teljesítették ebben az időszakban a bosz-
niai haderő mentorálásából fakadó fel-
adataikat. Többek között az emberi és
anyagi erőforrások, valamint a kikép-
zés tervezésének segítségét, az álló-
mánytábla elkészítését, és még folytat-
hatnánk a sort.

– Személyemet illetően pedig az eltel-
tíz hónapnak az a legnagyobb hozadéka,
hogy nemzetközi hadműveleti-stratégi-
ai szinten szereztem olyan tapasztalatokat,
amelyeket itthoni beosztásomban is hasz-
nosítani tudok – jegyzi meg összeg-
zésképpen Szilágyi Csaba.

ROSSZ FIÚK

Így készül az ellenség...

IMPROVIZÁLT ROBBANÓSZERKEZETEKET, RAKÉTAKILÖVŐT TELEPÍTENEK, LESÁLLÁSOKAT, KONVOJOK ELLENI TÁMADÁST HAJTANAK VÉGRE, VAGY ÉPPEN TÜNTETNEK. OLYKOR AFGÁN HADURAK, AKIK TÁRGYALNI JÖNNEK, MÁSKOR TÖMEGBEN REJTŐZKÖDŐ TERRORISTÁK – ŐK AZ ELLENERŐ SZÁZAD.

A Magyar Honvédség egyetlen hivatásos „rossz fiú” alakulata, az MH Bakony Harckiképző Központ (MH BHK) alárendeltségében szolgáló ellenerő század, már 2004 óta különböző gyakorlatokon játssza folyamatosan és meglepő hitelességgel az ellenséget. (Némi túlzással élve: lassan már egy Oscar-jelölést is megérdemelnének.)

Érdekesség, hogy a század születése voltaképpen a MILES szimulációs rendszer telepítéséhez köthető, ugyanis a NATO kiképzési koncepciója alapján létre kellett hozni egy olyan alegységet, amely megszemélyesíti a rendszerben az alájátszó oldalt. Persze erre a képzeletbeli sötét oldalra – mármint az ellenségre – korántsem csak a számítógépes rendszer miatt van szükség.

Köztudott ugyanis, hogy a Magyar Honvédség katonái külföldön a legváltozatosabb műveleti területeken és

erősen változó biztonsági környezetben teljesítenek szolgálatot. A külszolgálatra történő felkészülés minősége és naprakészsége pedig kulcsfontosságú – gyakorolni viszont megfelelően kiképzett és felkészült ellenerő nélkül nem lehet. Éppen ezért annak idején a várpalotai ellenerő század szervezeti felépítését úgy alakították ki, hogy rendelkezzen minden olyan képességgel és harci eszközzel, amellyel a sokrétű feladatait el tudja látni.

Nyilvánvaló, hogy az ellenerő századnak legalább annyira be kell gyakorolnia szerepét, mint a katonáknak a saját feladataikat. A „rossz fiúk” tudásának pedig naprakésznek kell lennie, különben az alájátszás idejét múlt lehet, azaz nem a valóságot tükrözné. A katonákat ugyanis pontosan arra a helyzetre és feladatra kell felkészíteni, amely az adott műveleti területen, az adott időben valószínűleg várja majd őket. Ehhez pedig egy-egy zárógyakorlaton néha például valóban oda kell ütni, ugyanis kisasszony módra nem nagyon lehet sem tüntetni, sem tömeget oszlatni. Ha pedig nem csapnának oda, akkor a katona sem edződhetne hozzá fizikailag és pszichikailag is az ilyen szituációkhoz.

S a „rossz fiúk” mikor tudnak felkészülni a saját feladataikra, mikor tudják végrehajtani a számukra is kötelezően előírt gyalogsági és harcjármű-lőgyakorlatokat? Nyilván olyan időszakban, amikor még nem indult el a haderőben a gyakorlatszezon, azaz – miként az összeállításunkból is kitűnik – például a havas januárban.

Elsősorban katonák, csak utána búvárok

VÍZI VILÁG

TECHNIKAI ESZKÖZEIK MŰKÖDÉSÉNEK ELLENŐRZÉSÉVEL ÉS ÚGYNEVEZETT ÉV ELEJI „BEMERÜLÉSSSEL” KEZDTÉK AZ IDEI KIKÉPZÉSI ÉVET AZ MH 25/88. KÖNNYŰ VEGYES ZÁSZLÓALJ BÚVÁRAI. FELADATAIK SORÁN A MŰSZAKI BERENDEZÉSEK KÖTELEZŐEN ELŐÍRT ÉVES TECHNIKAI KARBANTARTÁSÁT ÉS BEVIZSGÁLÁSÁT ÖSSZEKAPCSOLJÁK A BÚVÁROK ÁLLÓKÉPESSÉGÉT NÖVELŐ ERŐNLÉTI FOGLALKOZÁSOKKAL.

Nehéz év előtt állnak a „88-asok”. A szolnoki zászlóalj katonáinak többsége ugyanis a mintegy háromszáz fős MH KFOR (Kosovo Force) Kontingens tizenkettedik váltásának tagjaként február elejétől a Balkánon teljesít szolgálatot. A feladatok mennyisége azonban nem csökkent, ezért a távol lévők munkáját hat hónapig az itthon maradottaknak kell elvégezniük. Ebben a balkáni misszióban a zászlóalj búvárainak a többsége is részt vesz. Ráadásul egyik merülés-vezetőjük, Smirer Tamás törzsőrmester, „A” fokozatú búvároktató is tagja a békefenntartó kontingensnek, az alakulat másik merülés-vezetőjét pedig nyelvtanfolyamra vezényelték. Ebben a helyzetben egyetlen megoldás kínálkozik csupán: a zászlóalj itthon maradt búvárainak fél éven át más alakulatok kiképzési merüléseire kell részt venniük.

– A szakmai képzéseket, továbbképzéseket és a gépkezelői tanfolyamot azonban nem kellett átütemeznünk, ezeket az itthon maradt tisztek és altisztek meg tudják tartani – lapozza az alegység kiképzési tervét Virágos-Kis Sándor százados, az alakulat kiképzési részlegének helyettes vezetője. – A katonák szakmai képességeinek szinten tartása és folyamatos fejlesztése azért nagyon fontos, mert a zászlóalj búvárai alapvetően felderítő- és műszaki katonák. Az ilyen beosztásban lévőknek tehát a velük szemben támasztott magas szintű szakmai elvárások mellett kell képesnek len-

niük a búvárfeladatok ellátására. Ezért nemcsak bekerülni nehéz a búvárok csapatába, de bent maradni is.

– A katonai búvárok kiképzése nem arról szól, hogy valakiből, aki a nulláról indul, előbb-utóbb majd csak harci búvárt faragunk. Nekünk a kezdőnél jóval nagyobb tudással rendelkező jelentkezőkre van szükségünk. A jelöltek először nagyon szigorú orvosi vizsgálaton esnek át Kecskeméten. Itt elsősorban azokat az egyébként makkegészséges katonákat tanácsolják el, akiknek a füle nem bírná elviselni a merülések alkalmával elkerülhetetlen gyors nyo-

másváltozást – sorolja a búvárokkal szembeni követelményeket Virágos-Kis százados. – Azok számára, akik átmennek az orvosi vizsgálaton, következik a katonabúvár alaptanfolyam a szentesi műszaki ezrednél. Ilyen tanfolyamokat évente általában két alkalommal szerveznek: tavasszal és ősszel. A felkészítés négy hétig tart, és itt már lényegesen nagyobb a lemorzsolódás.

A beosztásukhoz szükséges speciális feladatokat viszont már a szolnoki zászlóaljnál sajátítják el a frissen végzett katonák.

– Felderítőbúváraink alapvető felada-

ta a lövészszázadaink harctevékenységeinek támogatása. Ennek megfelelően fel kell készülniük az átkelőhelyek felderítésére, azok biztosítására. Feladatuk még a vízi akadályok jelzése, a partközeli felderítés végrehajtása és a meghatározott objektumok rombolása is. Így értelemszerűen részt vesznek valamennyi felderítő-foglalkozáson és -gyakorlaton, az ejtőernyős kiképzéseken; amikor pedig a többiek szabadságon vannak, ők mennek a búvártáborba. Az ő beosztásuk tulajdonképpen „hároméltű”: földön, vízben és levegőben is otthonosan kell mozogniuk. A műszaki beosztásokban lévők pedig alapvetően utásként dolgoznak. Elhárítják azokat a vízben (vagy annak közvetlen közelében) lévő akadályokat, amelyek a csapatok mozgását nehezítenék, műszaki felderítést hajtanak végre, műszaki zárat szüntetnek meg, átkelőket építe-

nek és biztosítják azokat. Ennek az összetett követelményrendszernek pedig csak azok képesek megfelelni, akik rajonganak a szakmájukért és szeretik a vizet. Zászlóaljunk bűvárai közül például sokan szabadidejükben is merülnek, tagjai valamelyik klubnak, ketten pedig civil bűvároktatói minősítéssel is rendelkezünk – meséli a százados.

A zászlóalj bűvárai kiképzési feladataikat alapvetően a Tiszán és a Holt-Tiszán hajtják végre. Ezekben a vizekben a látótávolság gyakorlatilag nulla, ezért

a „Vedd észre és tapogasd ki!” módszert alkalmazva a tíz ujjukkal „látnak”. Ugyanakkor számolniuk kell a víz sodrásával és a meder egyenetlenségével is.

– Rendszeresített felszerelésünkkel akár negyvenméteres mélységbe is merülhetnénk, erre azonban Magyarországon csak korlátozottan van lehetőségünk. A Nyékládháza közelében található bányatavak vízmélysége is „csak” legfeljebb harminc méter. Az általában két hétig tartó táborok alkalmával viszont már lehetőségünk van a bűvárbe-

tegség megelőzését szolgáló merülési szabályok gyakorlására is. Ehhez úgynevezett dekompressziós merüléseket végzünk, ami a gyakorlatban azt jelenti, hogy a felszínre történő felemelkedést szakaszosan hajtjuk végre. Bizonyos magasságokban megállunk: erre azért van szükség, hogy a nyomásváltozás következtében a vérben buborék formájában felszabaduló nitrogén felszívódhasson a szervezetben – tudjuk meg Virágos-Kis Sándortól.

Ugyanakkor ezek az összevonások nem csak a speciális mélységi merülések gyakorlására szolgálnak; a búvárok osztályos fokozatokba soroló vizsgái is ilyenkor történnek. Az alaptanfolyam követelményeit sikeresen teljesítő kezdő búvárok ugyanis harmadosztályú minősítéssel érkeznek vissza Szolnokra, ezt az osztályos fokozatot azonban min-

den harmadik évben meg kell védeniük. Gyakorlottabb társaiknak pedig ilyenkor van lehetőségük megcélózni a másod- vagy az első osztályú minősítést. Ahhoz pedig, hogy valaki katonabúvárként oktató lehessen, oktatói tanfolyamot kell elvégeznie Szentesen, amelyhez viszont rögzös út vezet.

– A kezdők tehát harmadosztályú fokozatot kapnak, míg a másodosztályú minősítést negyven merülés után, és egy nehéz vizsgát követően kaphatja meg az aspiráns. Az oktatói tanfolyamra jelentkezőkkel szemben viszont az első osztályú fokozat az alapkövetelmény, amelynek a megszerzéséhez további legkevesebb két, a szakmában eltöltött év és legalább száz végrehajtott merülés a belépési szint. Létezik még egy ennél magasabb fokozat is, a mesterbúvár cím, amit viszont már csak adományozás útján lehet megszerezni. A Magyar Honvédségben mindössze egyetlen mesterbúvár van, Márton Róbert főtörzsőrmester, a szentesi MH 37. II. Rákóczi Ferenc Műszaki Ezred búvárrajának parancsnoka, aki a katona búvárok közül szintén egyedüliként „C” fokozatú oktatói besorolással is rendelkezik.

Napi kiképzési feladataik végrehajtása mellett, a zászlóalj szakemberei részt vesznek a Magyar Honvédség búvár kézikönyvének átdolgozásában is. Az MH Összhaderőnemi Parancsnokság által létrehozott egyik munkacsoportban a felderítőbúvárok kiképzési programjának kidolgozásáért felelnek.

A következő búvár alaptanfolyam május közepén indul a szentesi műszaki ezrednél. A jelöltekkel szembeni alapkövetelmény, hogy képesek legyenek kétszáz métert úszni bármilyen úszásnemben. A képzés elméleti oktatással kezdődik és vizsgával zárul. A gyakorlati foglalkozások ez után következnek, s ezeken először erőnléti feladatokat kell végrehajtani: harminc méter úszás víz alatt egy levegővétellel, uszonnal, majd bukfenc előre és hátra. Ezt követően a felszerelésekkel ismerkednek a tanfolyam hallgatói, például elsajátítják a búvárkészülék felvételét a medence alján, az oktató kézjelzésének megfelelő tevékenykedést és a maszk ürítését a víz alatt, a „kijett” légző automata megkeresését és a bajba jutott társ mentését. A báziskiképzés zárásaként a búvárjelöltek egy hat méter mély, elsötétíthető tartályba merülnek, hogy a víznyomást is megtapasztalják. A kiképzés utolsó hetében pedig a Kurcán, a Holt-Tiszán és a Tiszán nyílt vízi merüléseket hajtják végre.

HARCTÉRI ÉLETMENTŐK

MŰVELETI ELSŐ ELLÁTÓ KATONA-EGÉSZSÉGÜGYI SZAKKIKÉPZÉSEN VETEK RÉSZT AZ MH LUDOVIKA ZÁSZLÓALJ HONVÉD TISZTJELÖLTJEI, VALAMINT AZ MH ALTISZTI AKADÉMIA HALLGATÓI, AZ MH EGÉSZSÉGÜGYI KÖZPONT EGÉSZSÉGÜGYI FELKÉSZÍTŐ ÉS TOVÁBBKÉPZŐ INTÉZETÉBEN BUDAPESTEN, A TÜNDE UTCÁBAN.

A századnyi katona óvatosan halad előre, miközben tekintetükkel állandóan fürkészik környezetüket. Hirtelen egy AK-gépkarabély sorozatlövése hasít a levegőbe, majd rögtön parancsszavak hangzanak el. Miközben a katonák viszonzózzák a tüzet, egy füstgránát szisszenő hangját hallani, és a terep álcázó füstbe borul. Ugyan az ellenséges tűz lassan alábbhagy, de egyre több helyről hangzik fel a kiáltás: Sebesült!

– Minden csepp izzadság a kiképzésen, egy csepp megmentett vér a harctéren – idézi a mondást Bánsági László mérnök ezredes, az MH Egészségügyi Központ Egészségügyi Felkészítő és Továbbképző Intézetének parancsnoka. Hozzáteszi: az ötnapos kiképzés célja, hogy a katonák általános egészségügyi

ismereteket, alapszintű eszközismeretet szerezzenek, valamint az elméleti és gyakorlati képzés során elsajátítsák a taktikai harctéri sérülésselátás alapjait. Ezeknek az ismereteknek a birtokában képesek lesznek harchelyzetben, valamint válságreagáló műveletek során az esetleges sérülteket elsősegélyben részesíteni, illetve szaksegélyre előkészíteni.

A parancsnok elmondja: az egészségügyi szakkiképzés jelentősége hazánk NATO-csatlakozásával kiemelt fontosságúvá vált, hiszen az elmúlt tizenöt esztendő válságreagáló, illetve békefenntartó műveletei korábban nem tapasztalt harcászati módszerekkel, sérültszámmal szem-

A harctéri tapasztalatok alapján a sebesülések nagy része azelőtt válik halálos kimenetelűvé, mielőtt a sérült bármilyen egészségügyi ellátásban részesülne. A legfőbb megelőzhető halálokok a végtagsérülésből következő elvérzés, a légmell, valamint a légutak elzáródása. Ezek felismerése és alapszintű ellátása a kiképzendők legfőbb feladata. A fentiek alapján kötelezővé vált, hogy az alakulatoknál az egészségügyi végzettséggel nem rendelkezők és az egészségügyi végzettséggel rendelkezők hatékony, egymásra épülő egészségügyi szakki-képzésben részesüljenek. Hiszen ahogy Bánsági ezredes fogalmaz: a harctéren ki más menthetné meg a katona életét, vagy láthatná el sebeit, mint kiképzett, felkészített bajtársa.

Ahhoz, hogy megnézzük miként is történik ez a gyakorlatban, a fenti kitérő után térjünk vissza a gyakorlótéren hagyott századhoz, amelynek tagjai az ellenséges rajtaütés semlegesítése után biztonsági zónát alakítanak ki. Az érdemi munka azonban csak most kezdődik: kimenteni a sebesült katonákat, felismerni a különböző sérülések súlyosságát, végrehajtani az alapszintű ellátást, segíteni az egészségügyi szakszemélyzet munkáját. Hamarosan előkerülnek a gumikesztyűk és megkezdődik a – hol némán heverő, hol jajgató – sebesültek vizsgálata, osztályozása.

Az evakuálást természetesen minden esetben célszerű olyan terepszakasgra irányítani, ahol a sebesültek ellátását

besítették a szakembereket. A műveletek egészségügyi biztosításának rendszerében a sérülések ellátásának hármas egysége – megelőzés, a következmények kezelése, rehabilitáció – továbbra is érvényes maradt, viszont a műveleti tapasztalatok mindhárom területen alapvető változásokat hoztak. A hazai rendszer felülvizsgálata a nemzetközi tapasztalatok, valamint a NATO-szabványok (STANAG) figyelembevételével történt. Több év aprólékos munkája után 2014-ben született meg az új, „A katonai feladat végrehajtása közben elvégezhető egészségügyi tevékenységekről, az ezen tevékenységek elvégzéséhez szükséges egészségügyi szakkiképzések köréről, a szakkiképzési követelményekről, azok szakmai tartalmáról és a szakkiképzés lefolytatására jogosított intézmények köréről” szóló HM-rendelet.

nem veszélyezteti további ellenséges tűz. Miután a század parancsnoka kijelölte a fedezéket nyújtó objektumot, a segítők speciális szállítófogásokat alkalmazva cipelik a magatehetetlen, ernyedt testeket, amelyeken valóságos műsebek éktelelnek. Természetesen ennek is célja van. Mivel a műveleti területen különböző súlyosságú sérülések fordulhatnak elő, ezért a kiképzők igyekeznek minél realisztikusabb körülményeket teremteni az egyes foglalkozási helyeken – így szoktatva a katonákat a sérültek látványához, a stresszhelyzetekhez.

– Amikor ezek a katonák idegen környezetbe kerülnek és élesben kell végrehajtaniuk hasonló feladatot, akkor már nem szabad leblokkolniuk, mindennek rutinszerűen kell mennie – mondja Forgó Livia főhadnagy, az Egészségügyi Felkészítő és Továbbképző In-

tézet egészségügyi tisztje. Hozzáteszi: egy leszakadt, vérző végtag, egy nagy kiterjedésű égési sérülés, vagy éppen egy lőtt vagy robbanás okozta seb látványától a nem kellően felkészített ka-

tona leblokkolhat, ezért fontos, hogy a kiképzés a lehető legjobban visszaadja a harctéri körülményeket.

Mialatt a katonák a következő taktikai foglalkozási helyre készülődnek, magam

is megismerkedem a katonai szakzsargonban csak IFAK-csomagnak (Individual First Aid Kit) nevezett egyéni elsősegélynyújtó készlet tartalmával. A csomagból elsőként a sürgősségi vérzéscsillapító, érszorító sebészeti eszköz, a tourniquet kerül elő, amellyel a vénát lehet összenyomni tetszés szerinti ideig; így csillapodik a vérzés, minimalizálódhat az elvérzés veszélye. Kompakt vérzéscsillapító eszköz az az izraeli kötszer, amely a sebre kifejtett közvetlen nyomással csökkentheti az érszorító alkalmazásának szükségességét. Előnye, hogy egy steril, sebbe nem tapadó betétet is tartalmaz, valamint egyszerűbb a felhelyezése egy beépített rögzítő műanyagnak köszönhetően. A légút különleges körülmények közti szabadon tartásának elengedhetetlen eszköze a naso tubus, amely az orr-garat járatba helyezve szabad áramlást biztosít a levegőnek. A csomagból előkerültek olyan különleges, a légmell kialakulását meggátló, zárt fóliás tapasztok is, amelyeket a katonák már önszorgalomból helyeztek be a készletbe.

Gomolygó füst jelzi, hogy a következő foglalkozási helyen aknára futott

gépjármű személyzetét kell a roncsból evakuálni. A legelső feladat természetesen most is a harctér biztosítása, figyelembe véve, hogy az esetleges robbanásveszély miatt a sebesülteket minél előbb biztonságos távolságra kell juttatni. A gépjármű összeroncsolódott utasterébe pillantva ez a feladat korántsem egyszerű, hiszen a kimentést végző katonáknak pillanatok alatt több szempontot mérlegelniük kell. A fojtogató, sűrű füst miatt alig látszik a sérülések súlyossága, és az is aggodalomra ad okot, hogy a beszorult katonák eszméletlen állapotban fekszenek.

Ezért, a taktikai szempontokat figyelembe véve, a parancsnok azonnal instrukciókat oszt a mentést végzőknek, amellyel gördülékenyebbé teszi a kimentést, és csökkenti a harctéri stressz okozta pillanatnyi zavart. A katonák máris alkalmazzák a megtanult speciális fogásokat, és a sebesültek – ha nem is saját lábukon – elhagyják a veszélyzónát.

Alig vártuk már, hogy megszabaduljunk a fojtogató füsttől, ám a következő foglalkozási helyszínre tartva, a fák koronájának szintjét meghaladó füstosz-

lopra leszünk figyelmesek. Hamar kiderül, hogy ezúttal egy még nagyobb veszélyt magában hordozó feladat megoldása vár a képzés résztvevőire. A szimulált harc feladat szerint egy füstöt okádó szállítóhelikopterből kell a katonákat biztonságba helyezni. Mivel feltételezhető, hogy a gép rakterében, illetve üzemanyag-tartályaiban nagyobb mennyiségű gyúlékony, robbanásveszélyes anyag van, ezért fokozottabb intenzitással kezdődik meg a sérültek mentése. Megfigyelhető, hogy az egyes foglalkozási helyek tapasztalatait a katonák szinte azonnal alkalmazzák; a század tagjai már rutinosabban képesek elosztani a feladatokat egymás között. Amíg egyesek a leszállóhelyet biztosítják, mások jajgató bajtársaikat cipelik.

Az ötnapos kurzus népszerűségét mi sem mutatja jobban, mint az, hogy a műveleti első ellátó katona-egészségügyi szakkiképzésre jelentkezők száma évről évre növekszik. Míg 2012-ben a képzésben részt vevők száma éppen csak meghaladta az ötvenet, addig 2014-ben már közel száz fő vizsgázott eredményesen.

**Messzebbre,
gyorsabban**

A magyar JAS-39-esek töltőcsonkjá a pilótakabintól balra található.

ÉGI BENZINKUTAK

HÁBORÚ VAGY NAGYOBB HADMŰVELET MA MÁR ALIG KÉPZELHETŐ EL A LÉGIERŐ NÉLKÜL, A REPÜLŐGÉPEKNEK PEDIG A LÉGI UTÁNTÖLTÉSI KÉPESSÉG VÁLT FONTOS ELEMÉVÉ. A NYÁR FOLYAMÁN A MAGYAR GRIPENEK IS MEGKEZDIK A LÉGI UTÁNTÖLTÉS GYAKORLÁSÁT, HISZEN E KÉPESSÉG BIRTOKÁBAN TUDNAK MAJD RÉSZT VENNI 2016-TÓL A V4 EU-HARCCSOPORT LÉGI TÁMOGATÁSÁBAN.

A hidegháború idején az egymással szemben álló két tömb, az Észak-atlanti Szerződés Szervezete és a Varsói Szerződés a légi utántöltő képesség területén is versengett egymással. Ennek sikeréről sokat elmond, hogy ma, 2015-ben is azok a tankertípusok uralják a piacot, amelyeket még akkor fejlesztettek ki, állítottak hadrendbe. A világ legnagyobb számban szolgálatot teljesítő tankergépeinek a mai napig a KC-135-ös család számít. Az első KC-135A változatot még 1957. január 24-én vette át az amerikai légierő, s ezt a gépet hamarosan 728 további Stratotanker követte. Persze a típus csak folyamatos továbbfejlesztésekkel maradhatott harcképes, így ma már a KC-135R változatot alkalmazzák. A fejlesztés napjainkra sem állt le, hiába dolgozik már a

A KC-135A Stratotankert eredetileg kifejezetten a B-52-esek légi utántöltésére fejlesztették ki.

Boeing az utód típuson. A Block 45-ös jelenleg is tartó átépítése során például a pilótafülke teljesen kicserélődik – az üléseken és néhány más, kisebb alkatrészen kívül. A közel fél évszázados gépeket teljesen digitalizált pilótafülkével, a legmodernebb avionikai, navigációs és kommunikációs rendszerekkel szerelik fel, így azok megfelelnek majd a polgári légiközlekedés legújabb követelményeinek is, s használhatják a civil légtereket, légifolyosókat.

A régi, nagy fogyasztású, a környezetet sem kímélő hajtóműveket már korábban lecserélték a polgári légiipar egyik legsikeresebb típusának katonai változatára: az F108–CF–100 az üzemanyag-takarékosság mellett felszállás-

nál közel kétszeres tolóerőt, továbbá kiemelkedő megbízhatóságot jelent a Stratotankereknél. Így a KC–135-ösök több üzemanyaggal szállhatnak fel, s abból több jut a szomszagos vadászgépeknek, szállító repülőgépeknek.

A KC–135-ösök elsődlegesen a gép farokrésze alatt elhelyezett merev légi utántöltő csövet használják a légierő gépei esetén. Ha a haditengerészet, a tengerészgyalogság vagy egy szövetséges ország repülőgépét kell hajlékony csöves módszerrel megitatni, akkor (még a repülőtéren) a merev csövet át lehet alakítani a feladathoz, vagy a szárnyak alá elhelyezett MPRS-konténereket használják. A francia légierő CF–135R repülőgépei is ezt a két módszert alkal-

mazzák, így egyszerre három repülőgépet tudnak tölteni a levegőben.

A Stratotankerek legöregebb példányait a Boeing KC–46 Pegasus váltja majd fel 2017-től. A 767-es utasszállító típusból átalakított tankercsalád prototípusa 2014. december 28-án szállt fel először.

EURÓPA VÁLASZOL

A NATO európai tagállamai is sokáig az amerikai légierő KC–135-öseire vagy a francia CF–135-ösökre alapozták légi utántöltő képességüket. Színes kivételek voltak a Boeing 707-es utasszállítókból utólag átalakított olasz B–707 TT repülőgépek, amelyeket szintén amerikai

F–16C Falcon tankol egy amerikai KC–135R segítségével.

A merev tankolócső színkódjai fontos információkat adnak az utántöltött gép pilótájának és a cső kezelőjének is.

gép, a KC–767-es váltott fel. A 707-eseket választotta Spanyolország is, KC–707 típusjelzéssel.

Az igazi változást az összeurópai repülőgépgyártó, az Airbus piacra lépése jelentette. A sikert az A330-200 nagy hatótávolságú, széles törzsű utasszállítókból kialakított A330 MRTT tanker- és szállító gép hozta el, amely megtörte az amerikai Boeing cég piaci egyeduralmát. A merev- és hajlékonycsőves módszerek alkalmazására egyaránt használható gép a világ minden táján szerzett megrendeléseket. A hazai pályának számító Franciaország (12 gép) és Nagy Britannia (Voyager KC2/KC3 néven 14 gép) mellett Ausztrália (KC–30A néven öt gép), az Egyesült Arab Emírátságok (3), Szaúd-Arábia (6) és Szingapúr (6) is az Airbus ajánlatát választotta.

EKA-3B akció közben, valahol Délkelet-Ázsiában.

SZÜKSÉGMEGOLDÁSOK

Van, amikor a nagy tankergép nem jó megoldás, például a haditengerészeti repülés esetében: nehéz lenne ugyanis egy KC-135-öst repülőgép-hordozó fedélzetén üzemeltetni. Nem meglepő módon sokáig az amerikai haderő járt élen a hordozófedélzeti tankergépek fejlesztésében és alkalmazásában is. Évtizedeken át támadó repülőgépek speciális tankerváltozatait használták a vadászgépek és a többi támadó repülőgép légi utántöltésére. A vietnami háborúban ezt a munkát leghatékonyabban a valaha repülőgép-hordozó fedélzetén üzemeltetett legnagyobb bombázógép, a Douglas A-3 KA-3B és az EKA-3B tankerváltozata végezte. Ezeket váltotta fel az 1970-es évek elejétől a Grumman A-6 Intruder támadó repülőgép tankerváltozata, a KA-6D. Ez a típus volt az utolsó, klasszikus amerikai hajlékfedélzeti tanker: hajlékony csöves üzemanyagutántöltő-rendszer a gép törzsének hátsó részében, a lehető legtöbb külső pót-üzemanyagtartály a szárnyak alatt, bennük a maximális felszállótömegig töltött kerozinnal.

A tanker Intrudereket végül a F/A-18E/F Super Hornet vadászbombázó repülőgépek váltották, amelyeket azonban nem alakítottak át. A gép törzse alatti fegyverzet-felfüggesztőre illeszthető a hajlékony csöves légi utántöltő konténer, illetve a szárnyak alá négy, egyenként 1800 literes póttartály. Így a Super Hornet – tankergépként – 13 ezer kilogramm üzemanyaggal szállhat fel.

Több más ország légierője is használja a vadászbombázókon elhelyezhető külső konténerekre és a póttartályokra alapuló légi utántöltést. Oroszország például számos típusnál alkalmazza ezt a módszert, annak ellenére, hogy tankergép-flottával is rendelkezik.

Talán a legizgalmasabb feladat a helikopterek légi utántöltése: erre a feladatra az amerikai C-130 Hercules repülőgép tankerváltozatai, valamint a különleges műveletek végrehajtására átalakított típusai alkalmasak. A hajlékonycsöves utántöltő konténerekkel felszerelt turboprop Herculesek képesek olyan lassan repülni, ami már szinkronban van a helikopterek, így a HH-60 Pawe Hawk vagy az MH-47G Chinook repülési sebességével. A harci kutató-mentő fel-

adatok, illetve a különleges erők katonáinak szállításai gyakran teszik szükségessé a helikopterek légi utántöltését, amely a nagy sebességű forgószárnyaktól minimális távolságra húzódó utántöltő csővezeték miatt az egyik legveszélyesebb repülési manővernek számít.

KELETI SZÉL

Az orosz légierő jelenleg körülbelül 20 Iljusin Il-78M Midas és modernizált M2 változatú tankergéppel rendelkezik. A meglehetősen szűkös tankererőforrás legnagyobb felhasználóinak a nagy távolságú bombázó- és feldehítőgépek (Tu-95 Bear, Tu-160 Blackjack), illetve a honi légvédelem MiG-31BM Foxhound vadászgépei számítanak. A Midas közel sem ideális tankergép, hiszen az átépítés alapjául szolgáló Il-76 Candid teherszállító gépet nem a hatótávolság vagy a hatékony üzemanyag-felhasználás alapján tervezték meg. Mind az egykori szovjet, mind a mai orosz légierő a hajlékony csöves, konténeres megoldást alkalmazza, így az orosz Il-78M gépek is három, percenként közel 3000 liter

A helikopterek légi utántöltése a forgószárnyak miatt veszélyesebb feladat, mint a repülőgépeké.

A magyar Gripenek Hercules tanker segítségével gyakorolják majd a légi utántöltést.

üzemanyag áttöltésére képes UPAZ-1 konténert hordoznak. Egyet a törzs végén a bal oldalon, míg egyet-egyét a két szárny külső részén. A típus legnagyobb exportsikerét Indiában aratta, ahol eddig hét Il-78MKI tankergépet állítottak hadrendbe.

EGY ÚJ JÁTÉKOS

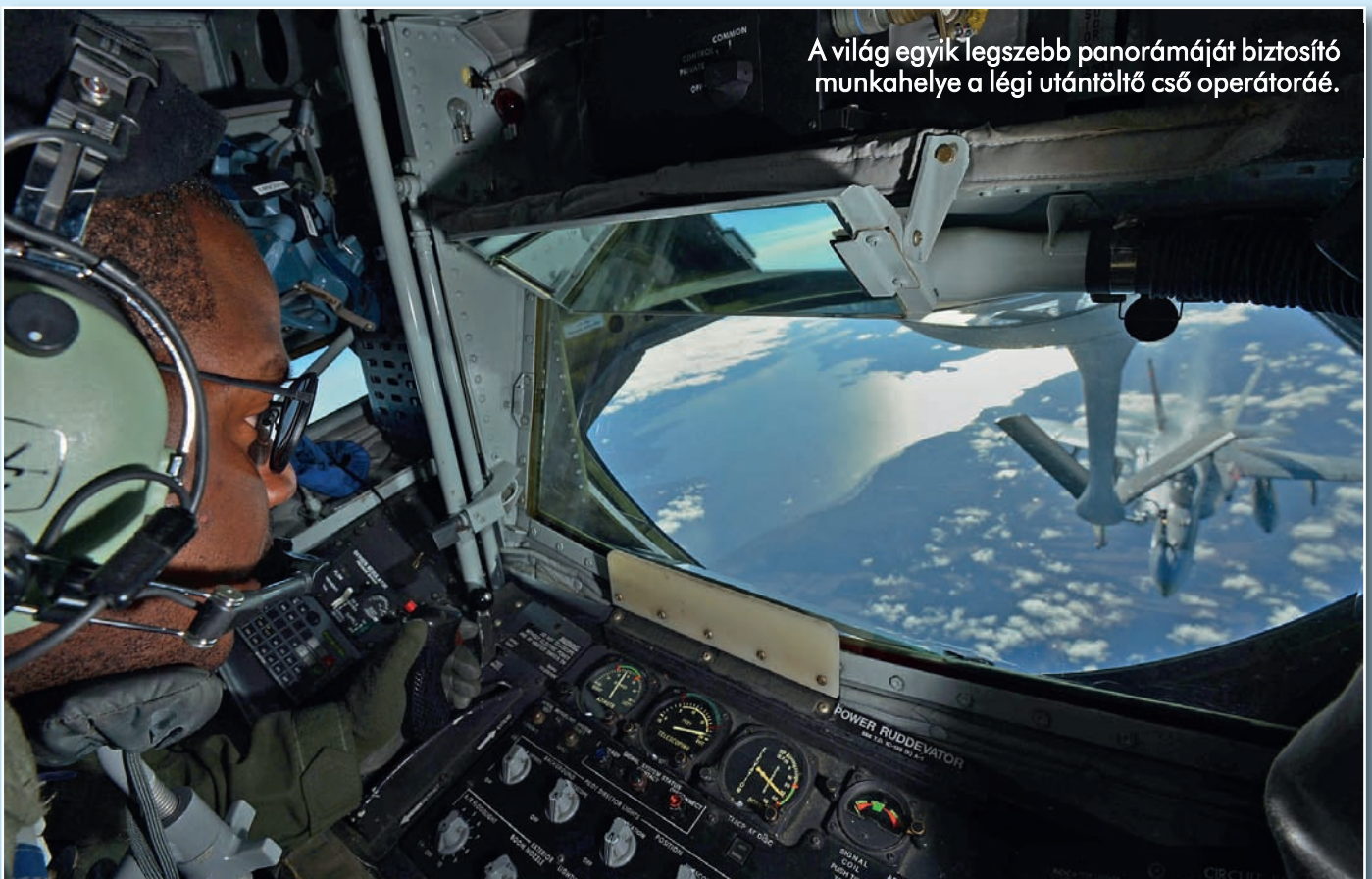
2015 januárjában érkezett a hír, hogy hamarosan új orosz légi utántöltő típus érkezik. A már jól ismert Il-78M és a modernizált M2 Midas mellé az Iljusin gyár szinte már elfeledett, széles törzsű, négy hajtóműves repülőgépéből, egészen pontosan az Il-96-400T teher-

szállító változathoz alakítanak ki tankergépet. Az Il-96-400TZ változathoz jelenleg kettő építésére kapott megrendelést a védelmi tárctól az orosz állami UAC repülőgépgyártó konzorcium. A hír azért is érdekes, mert Oroszországban először születik polgári utasszállító repülőgépéből tankergép: az Il-96-400 „ősapja”, az Il-86-os széles törzsű utasszállítóként kezdte nem túl sikeres karrierjét.

Az új tankergép is négy hajtóműves, de aerodinamikai kialakítása, valamint kedvezőbb fogyasztású, kevesebb karbantartást igénylő hajtóművei miatt jóval korszerűbb lesz majd, mint a hagyományos Midasok. A kellő óvatos-

sággal kezelendő orosz bejelentés szerint a támaszponttól 3500 kilométeres távolságra repülve is 65 tonnányi üzemanyagot lesz képes átadni a 400TZ az Il-78-asokon is használt UPAZ-1 hajlékonycsöves légi utántöltő rendszer segítségével.

Azt hihetnénk, hogy a légi utántöltés területén már nehéz újat mutatni. Brazília azonban bizonyította, nem így van. A dél-amerikai ország haditengerészete ugyanis egy 26 éve leállított amerikai típust, a repülőgép-hordozóról is üzemelő Grumman C-1A Trader szállítógépet fogja légi utántöltő repülőgépként használni. A Davis-Monthan légibázis sivatagi tárolóhelyéről előszedett négy Trader-t először S-2 Turbo Tracker változatra modernizálják Amerikában; ennek során a gépek új, modern avionikai eszközöket, digitális műszerekkel felszerelt pilótafülkét és Honeywell TPE-331 gázturbinás hajtóműveket kapnak. A hajlékony csöves légi utántöltő rendszerrel felszerelt négy tankergép ezután a brazil haditengerészet zászlóshajóján, a BNS SAO PAULO (A12) repülőgép-hordozón teljesít majd szolgálatot az 1. szállító- és radarfelderítő század kötelékében.

A világ egyik legszebb panorámáját biztosító munkahelye a légi utántöltő cső operátoré.

A vadászgéptől a szállítógépig

VILLÁMCSIGA

„CSIGA”, AZAZ MAGASDI GYÖRGY NYUGÁLLOMÁNYÚ TÖRZSZÁSZLÓS, REPÜLŐGÉP-SZERELŐ, SÁRKÁNYHAJTÓMŰ-MECHANIKUS, VILLÁMGYORS MUNKATEMPÓJA MIATT KAPTA A FENTI REPÜLŐS BECENEVET. TALÁN EZÉRT, TALÁN MÁSÉRT, DE 1980-TÓL KEZDŐDŐ KATONAI KARRIERJÉBE HIHETETLENÜL SOK MINDEN BELEFÉRT. ÉS A TÖRTÉNETNEK MÉG MESSZE NINCS VÉGE, HISZEN CSIGA JELENLEG AZ MH PÁPA BÁZISREPÜLŐTÉREN TELEPÜLT BOEING CÉGNÉL DOLGOZIK – AZAZ C-17 GLOBEMASTER III-AS SZÁLLÍTÓ REPÜLŐGÉPEKEN VÉGZI AZ ÜZEMELTETÉSI, KARBANTARTÁSI, JAVÍTÁSI FELADATOKAT.

Vagy vadászrepülő-sárkányhajtómű szakra vesznek fel, vagy sehová – jelentette ki Magasdi György 1980-ban, a Kilián György Repülő Műszaki Főiskola tiszthelyettes tagozatára történő felvételinél. A felettebb határozott kiállásra azért volt szükség, mert néhányan híradóhallgatóként szerették volna látni – de ennek nem volt esélye. A repülőgép ugyanis már egész kis korától kezdve megmagyarázhatatlanul vonzotta.

– Amióta az eszemet tudom, hajózó vagy repülőgép-szerelő szerettem volna lenni. Azért a tiszthelyettes tagozatra

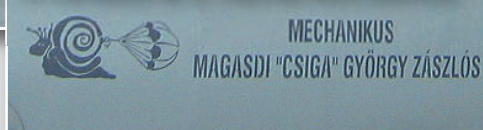

A 08-as egykor...

... és most, kiállítási tárgyként.

A névtábla és a mechanikus azonos.

jelentkeztem, mert úgy véltem, akkor kerülhetek legközelebb a repülőgéphez, ha azon dolgozom – vázolta a kezdeteket.

Felvették tehát a főiskola tiszthelyettes tagozatára, ahol a megfelelő szakképesítés megszerzése után, 1982-ben, saját kérésre Pápára kerülhetett, a Magyar Néphadsereg MN 5081 alakulatához, későbbi nevén az MH 47. Pápa Harcászati Vadászpilótáz Ezredhez, az I. repülő műszaki és üzembentartó századhoz, sárkányhajtómű-mechanikus besorolásba. 1983-ban a szükséges típusát-képző tanfolyam elvégzését követően, egyedüli kezdőként megkapta a 08-as oldalszámú MiG-23MF vadászpilótát, amit attól a naptól kezdve sajátjának tekintett.

– Ez a gép számomra olyan, mint egy

családtag. A nevemre írták, így én voltam a repülőgép első számú mechanikusa. Mindig hihetetlen élmény volt az általam előkészített gép és a hajózó engedése a feladatra, aztán pedig a visszavarása – mondja Magasdi György. Azért beszél részben jelen időben, mert ez a bizonyos 08-as oldalszámú gép jelenleg a bázisrepülőter csapat művelődési otthona előtt található; igaz, immár csak múzeumi tárgyként emlékeztet a régi szép időkre. Oldalán annak rendje és módja szerint olvasható az üzemeltető mechanikus neve, s persze látható a fékezőernyővel ellátott csigamotívum.

Mint meséli, a repülésben minden, a vonatkozó előírások szerint végrehajtott munkát valakinek ellenőriznie kellett. Ez volt az egyik biztonsági tényező. A másik persze a hajózó és a műszaki

állomány közötti bizalom. Ezt jelképezi a felszállás előtti kézfogás. Karrierje során sokszor üzemeltette a gépeket más hazai és külföldi repülőtereken is. (Utóbbi főleg a rendszerváltás után volt hangsúlyos, amikor már több lehetőség nyílt együtt dolgozni más nemzetek katonáival, szakembereivel.) Pályafutása során, az osztályos fokozatokon túl, megszerzte a mester fokozatot is, aminek birtokában már mentori tevékenységet is folytathatott.

Tiszthelyettesként szerencsésnek mondhatta magát, hiszen a korán elkezdett angolnyelv-tanulást a rendszerváltás után kamatoztatni is tudta a külföldi látogatások, szakmai utak, további tanulmányok során. Többek között a nyelvtudásnak köszönhető, hogy az Egyesült Államokban több kurzust is elvégezhetett – beleértve a legmagasabb szintű tiszthelyettesi képzést, az amerikai hadsereg Vezénylő Tiszthelyettesi Akadémiájának vezénylő-tiszthelyettesi tanfolyamát is (U.S.Army Sergeants Major Academy, Sergeants Major Course – SMC Class-53).

– A tanulás mellett a tanfolyam részét képező tanulmányutak során Las Vegasból Washingtonig számos helyre eljutottam. Felejthetetlen élményekkel és hasznos tapasztalatokkal lettem gazdagabb – fogalmaz a repülőgép-mechanikus. Az utazás élménye, más országok,

Mark Plummer, a karbantartásért és a földi kiszolgálásért felelős Boeing bázismenedzsere elmondta: a cég hatvanöt fős szakembergárdájának feladata a C-17-esek földi kiszolgálása, a gépek és a kiszolgáló eszközök karbantartása, valamint a „Backshop” műhelyekben alkatrészelemek gyártása, tesztelése, javítása, a futókerekek szét- és összeszerelése. Az új C-17-es hangár a tervek szerint 2016-ban készül el. A bázismenedzszer szerint ez egyaránt hatalmas beruházás a SAC-program és a pápai bázisrepülőter számára.

– A C-17-esek fél éves, időszakos nagyjavítása (Home Station Check, HSC) szempontjából is mérföldkő lesz az új hangárkomplexum. Jelenleg a szükséges munkákat csak a nyári hónapokban tudjuk elvégezni, télen ehhez Amerikába kell repülnünk. A hangár elkészültével a szükséges javítások egész évben itt helyben történhetnek, és a gépek hamarabb visszatérhetnek feladataik teljesítéséhez. Így például az említett HSC két hét helyett egy hét alatt is elvégezhető lesz – mondta Mark Plummer.

„A repülő-műszaki munka alapja, a kollektív felelősség mellett, az egyéni felelősség. Az elvégzett munka utáni aláírás megadja a súlyát a mindennapi munkának.” (Magasdi György)

emberek megismerése azóta még inkább részévé vált az életnek, miközben eljutottam az Egyesült Államok legnyugatibb pontjától egészen Japánig, Hokkaido szigetéig.

Amikor 2001. június 30-án az MH 47. Pápa Harcászati Repülőezred megszűnt, és nem sokkal később megalakult az MH Pápa Bázisrepülőter, Magasdi Györgynek felajánlották, hogy legyen a magyar légierő vezénylőzászlósa.

– Akkor ez még teljesen ismeretlen beosztás volt a Magyar Honvédségben. Nem kis nehézségekkel járt a rendszer kiépítése, elfogadtatása és működtetése. Ott szembesültem azzal, hogy közvetlen parancsnokom az akkori légierő vezérkar főnöke. Folyamatosan tartottam a kapcsolatot a légierő alakulataival, és igyekeztem hiteles összekötő kapcsolatot képezni a tiszthelyettesi, zászlósi állomány és a felső vezetés között – foglalja össze a „műszakimunka-mentes” időszakot Magasdi György.

2007-ben aztán az egész légierőt és a légierő vezetését érintő változások okán (egy hét töprengés és kevés alvás után) úgy döntött, hogy befejezi a hivatásos katonai szolgálatot. Mint mondja, igen nehéz szívvel, de végül nyugállományba vonult – ekkor nem gondolta volna, hogy néhány év elteltével újra a pápai reptér betonján találja magát, egy új szakmai közegben, amerikai és magyar kollégákkal.

A 2009-ben Pápara települt Boeing cég 2011-ben hirdette meg az első mechanikai-technikusi beosztásokat. Magasdi György természetesen azonnal benyújtotta a pályázatát, így sikerült újból re-

pülőgép közvetlen közelbe kerülnie. Először itt a bázison kaptak egyes munka- és ellenőrzési folyamatokra érvényes alapképzést, majd 2013-ban, három hónapos szakmai képzés keretében, a Wa-

REPÜLŐ REPÜLŐ-MECHANIKUS

Magasdi György egyik hobbi – és gyermekkori álma – természetesen az aktív repülés. Szabadidejében megszerezte tehát a vitorlázó- és motoros repülőgép-vezetői szakszolgálati engedélyt. Vitorlázórepülésben ezüstkoszorus szintet ért el, amelynek feltételei: legalább öt óra repülés leszállás nélkül, a csörlési vagy vontatási magassághoz képest 1000 méter magasság-nyerés, és a kijelölt repülőterre történő 50 kilométeres céltáv-repülés. Mindenesetre a legfontosabb tényező maga a repülési idő, ami a legfőbb kincset jelenti egy repülő ember számára. A gyakorlati repülést fia a légirendészet kötelékében, helikopter-fedélzeti operátorként folytatja, s nem mellesleg ő is ezüstkoszorus vitorlázórepülő.

Magyarország befogadó országgént fontos szerepet tölt be a stratégiai légi szállítási képesség (SAC) programban, hiszen a Nehéz Légiszállító Ezred (HAW), a NATO légi szállítást kezelő programirodája (NAMP), valamint a Boeing cég helyi munkatársai is az MH Pápa Bázisrepülőterén települnek.

shington állambeli Lewis-McChord légi bázison sajtótították el a C-17-esre vonatkozó ismereteket.

– Az első öt magyar szakember között kezdetem el napi szinten dol-

gozni a gépeken. A nehéz szállító repülőgép egy vadászrepülőgéphez képest teljesen más kategóriát képvisel. Természetesen az orosz és az amerikai technika között meglévő alapvető eltérések mellett megvannak a hasonlóságok is, de azért tisztán kivehetők az eltérő koncepcióból és gondolkodásmódból adódó különbségek is. Például a Globemasteren sok kompozit (műanyag) alkatrész is található, ami az orosz gépekre nem volt jellemző. Természetesen egy C-17-es üzemben tartása, üzemeltetése, javítása – már csak a méretek és a rendszerek sokasága miatt is – összetettebb feladat, mint egy vadászrepülőgépe – igaz, néhány kivé-

Sáfár Albert dandártábornok századosként gyakorló repült a Magasdi György által felkészített 08-as MiG-23-assal.

tellet ott is minden rendszer megtalálható –, és általában több embert is igényel. Munkánk során foglalkozunk a repülőgép sárkányszerkezetéhez tartozó összes rendszerrel, így a tüzelőanyag-rendszerrel, a futómű-rendszerrel, a hidraulika-rendszerekkel, a vezérléssel, az oxigénellátó rendszerrel, az avionikával, a kommunikációs és a navigációs rendszerekkel, az infracsapda-kivető rendszerrel, valamint a hajtóművekkel, illetve azok rendszereivel. Szóval tulajdonképpen a mi csapatunk felelős teljes mértékben a repülőgépeken végzett munkákért, a repülés előtti és utáni, valamint a speciális ellenőrzésekért, a berendezés- és alkatrészcsereért. Nem volt nehéz ráállni az új feladatra, de ennyi év után nagy kihívás és élmény egy ilyen kategóriájú amerikai szállító repülőgépen dolgozni – avat be jelenlegi munkájának részleteibe Magasdi György.

A Boeing szakemberei egyébként két váltásban (nappali és éjszakai) dolgoznak. Tulajdonképpen a feladatok függvényében minden nap lehet műszaki vagy repülési nap is – ami általában a reggeli eligazításon derül ki. Persze ezek a munkák a villámgyors Csigának egyáltalán nem okoznak problémát.

Négy esztendeje, több szerepben

KORONAŐRÖK

08 ÓRA 15 PERC 00 MÁSODPERC. FELCSENDÜL ERKEL FERENC HAZÁM, HAZÁM CÍMŰ ÁRIÁJÁNAK KEZDŐ TAKTUSA, NEMZETI LOBOGÓNK A MAGASBA EMELKEDIK. LASSAN EGY ÉVE MÁR, HOGY A BUDAPESTI KOSSUTH TÉREN MINDEN REGGEL ZÁSZLÓFELVONÁSSAL KEZDIK A NAPOT A HONVÉD KORONAŐRSÉG KATONÁI.

Kétezer-tizenegy tavaszán díszruhába öltözött katonák sorakoztak föl az Országház kupolacsarnokában. Elkezdődött egy különleges ünnepség, amelynek során – politikai döntés nyomán – újra katonák vették át a Szent Korona őrzését. A koronaórség újbóli felállítása azonban elképzelhetetlen lett volna a hagyományőrök nélkül, akik nem hagyták, hogy a múltba vesszen a Szent Korona őrzésének nemes hagyománya. A Magyar Koronaőrök Egyesületének tagjai komoly munkát végeztek; pénzüket és idejüket nem sajnálva elérték, hogy a rendszer-váltást követő két évtizedben folyama-

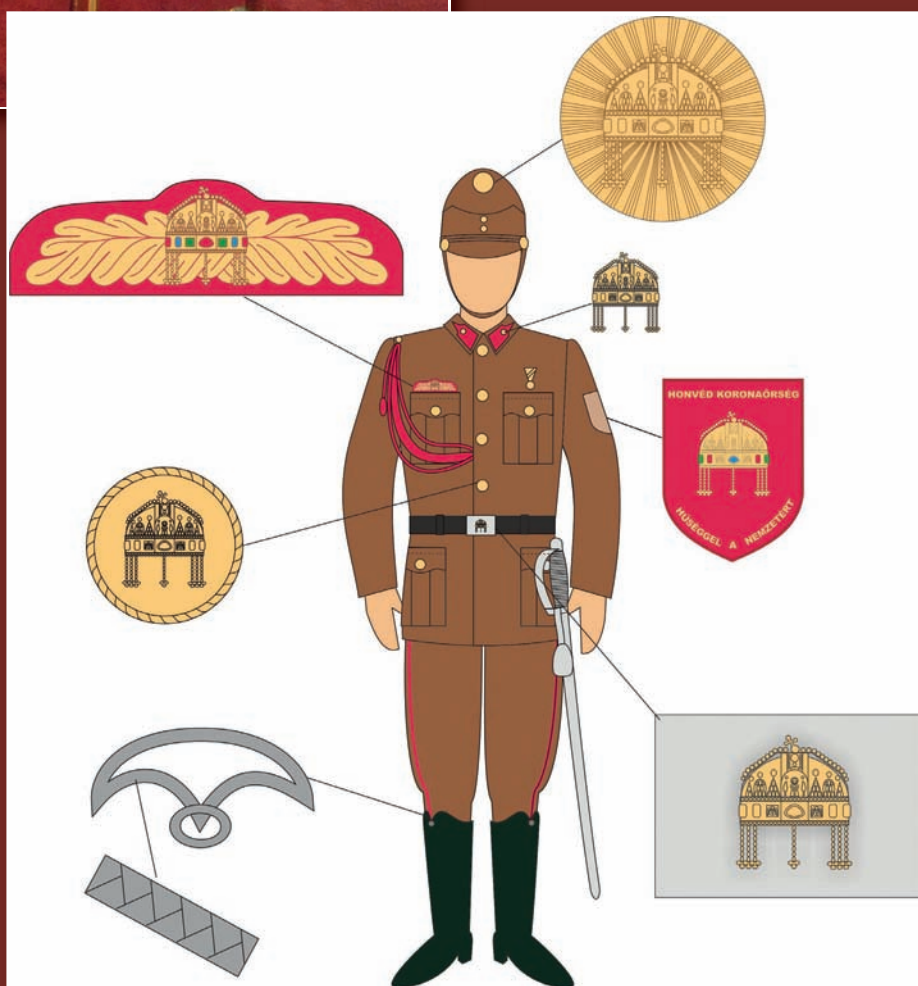
tosan napirenden legyen a koronaórség újbóli felállításának ügye.

2010 decemberében aztán a Szent Korona Testület döntést hozott a koronaórség újbóli felállításáról. Ehhez azonban a honvédelmi törvény módosítására is szükség volt; a módosítást a Tisztelt

Ház elfogadta. A sikeres és gyors végrehajtás érdekében dr. Hende Csaba honvédelmi miniszter utasítására dr. Szarka Gábor kabinetfőnök és Orosz Zoltán altábornagy, a Honvéd Vezérkar főnökének helyettese vezetésével megalakult a Honvéd Koronaórség létrehozását előkészítő munkabizottság. Az új alegység a Magyar Honvédség Támogató Dandárjának részeként állt fel az akkor még ezredesi rendfokozattal szolgáló Kun Szabó István vezérőrnagy parancsnoksága alatt.

A Honvéd Koronaórség születésénél bábáskodó parancsnokok az építkezést az alapoktól kezdték: Kun Szabó István a honvédség minden jelentősebb alakulatát felkereste, és tájékoztatta az érdeklődőket a Honvéd Koronaórség felállításáról, a jelentkezés feltételeiről. A fizikai állóképességre vonatkozó elvárások a kezdetektől egyértelműek voltak, így az alakulatba csak azok kerülhettek be, akik sikeresen teljesítették a legmagasabb szintet. Mivel ez a kis létszámú közösség a „rivaldafényben” tevékenykedik, ezért további elvárás volt a megfelelő testmagasság és az arányos testalkat is.

A jó fizikai adottságok mellett azonban még számos egyéb feltételnek is meg kellett felelniük azoknak a katonáknak, akik a Szent Korona őrzésére vállalkoztak. Ilyen volt például a jó kommunikációs készség vagy a problémamegoldó képesség. Az alegység felállításának időszakában a kiképzésen túl számos, napi szinten jelentkező feladatot kellett végrehajtani. Ezeket rengeteget

dolgozott Kun Szabó István mellett a Honvéd Koronaőrsg jelenlegi parancsnoka, Ádám Barnabás ezredes, valamint Kiss Ferenc és Ócsai Géza alezredes is.

A Petőfi laktanyába bevonult koronaőrjelöltek a Magyar Honvédség szinte teljes egészét reprezentálták, hiszen nem volt olyan nagyobb alakulat, ahonnan ne érkeztek volna katonák. A felkészítés során ugyan adódtak képzettségbeli különbségek, ezeket azonban a kiképzési időszak végére sikerült eltüntetni, és egységes, fegyelmezett tevékenykedő alegységet kialakítani. A kiképzést a 8-10 év szolgálati viszonytal rendelkező, több miszsiót megjárt katonák teljesítették a legsikeresebben. Nekik nem jelentett újdonságot a feszített ütemű kiképzés, illetve az alkalmazkodás a megváltozott környezethez. A koronaőrsg tagjai felelősségteljes munkát végeznek, hiszen az Országgyűlés épületében megforduló politikusok, magas rangú vendégek többnyire általuk találkozik a Magyar Honvédséggel.

Az első év során az Országgyűlés épületében dolgozók megismerték és megszerették a katonákat. Mindez nemcsak fegyelmezett és tisztelettudó viselkedésüknek volt köszönhető, hanem rugalmasságuknak is. Az Országgyűlés épületében ugyanis egymást érik a különböző rendezvények, diplomáciai fogadások, így a folyamatos alkalmazkodás és együttműködés elengedhetetlen.

A hétköznapi feladataiból szakította ki a koronaöröket a 2013. évi dunai árvíz elleni védekezésben történő részvétel; az Országházban dolgozó katonák a Római parton, valamint a Margit-szigeten álltak helyt. A váltásokban végrehajtott munkában a teljes állomány részt vett. Tette ezt úgy, hogy közben ellátta szolgálati teendőit is.

Különleges és egyben rendkívül felemelő feladattá vált a Szent Jobb augusztus 20-án történő hordozása. Ezt utoljára 1944-ben hajtották végre a Magyar Királyi Koronaőrsg tagjai, így nagy várakozás előzte meg 2012. augusztus 20-át, amikor a Honvéd Koronaőrsg nyolc altisztje vihette az ereklyét. A feladat végrehajtása során, a helyszínen hívők ezrei tapsolták meg a katonákat, és további száz-ek ezer kísérték figyelemmel

Különleges és egyben rendkívül felemelő feladattá vált a Szent Jobb augusztus 20-án történő hordozása. Ezt utoljára 1944-ben hajtották végre a Magyar Királyi Koronaőrsg tagjai, így nagy várakozás előzte meg 2012. augusztus 20-át, amikor a Honvéd Koronaőrsg nyolc altisztje vihette az ereklyét. A feladat végrehajtása során, a helyszínen hívők ezrei tapsolták meg a katonákat, és további száz-ek ezer kísérték figyelemmel

niszter meghívására látogatást tetek az Országházban. E találkozó után vetődött fel annak a gondolata, hogy a koronaőr tisztek és altisztek is segítsék a hazánk egyetlen katonai középiskolájában folyó munkát. A parancsnokok és az iskola vezetői közötti kötetlen beszélgetést az előkészítő munka követte, amelynek eredményeként a kiválasztott kiképző altisztek egyhetes alaki felkészítést tartottak Debrecenben. A karddal végzett foglalkozások nagy sikert arattak a növendékek között, így megfogalmazódott az igény, hogy a Honvéd Koronaőrseg és a Kratochvil Károly Honvéd Középiskola között még szorosabb legyen a kapcsolat.

az eseményeket a tévéközvetítések révén. A 2012. évi Szent Jobb körmenetét követően újabb megtisztelő felkérés érkezett a koronaörökhöz: a 2013-as Szent István Emlékév alkalmából Székesfehérváron is körbehordozták államalapító királyunk ereklyéjét. Az augusztus 14-én végrehajtott feladat számos kihívást tartogatott, különlegességét pedig növelte, hogy azt a Magyar Koronaőrök Egyesületének tagjaival közösen hajtották végre.

A társadalmi szerepvállalás jó példája a Kratochvil Károly Honvéd Középiskola és Kollégiummal történő együttműködés. A kapcsolatfelvétel 2013. október 10-én történt meg, amikor is a növendékek Hende Csaba honvédelmi mi-

Törököt fogtam, nem ereszt

GALLIPOLI

WINSTON CHURCHILL TENGERÉSZETI MINISZTER AMBICIÓZUS, A DARDANELLÁK ÉS KONSTANTINÁPOLY ELFOGLALÁSÁT CÉLZÓ HADMŰVELETE – AMELLYEL TÖRÖKORSZÁGOT AKARTA KIIKTATNI A HÁBORÚBÓL – TÍZ HÓNAPON ÁT EMÉSZTETTE AZ ANTANT KATONAI EREJÉT. A GALLIPOLI-FÉLSZIGETNÉL A BRIT ÉS A FRANCIA HADVEZETÉS MINTEGY NEGYEDMILLIÓ KATONÁT ÁLDOZOTT FEL A SEMMIÉRT.

A nyugati hadszíntéren 1914 ősze-re állóháború alakult ki, a lövészárkok vonala az Északi-tengertől egészen a semleges Svájcig húzódott. Mivel az áttörésre kevés esély mutatkozott, az angol és francia stratégiák – egymástól függetlenül, de szinte egy időben – új front megnyitásának gondolatával kezdtek el foglalkozni. Aristide Briand francia igazságügy-miniszter 1914 novemberében azt javasolta, hogy egy 400 ezer fős antant erőt szállítsanak Szalonikibe, majd a szerb hadsereggel egyesülve támadják meg délről az Osztrák–Magyar Monarchiát.

Az angolok figyelme szintén ebben a hónapban fordult először a Földközi-tenger térsége felé, elsősorban azért, mert a fennhatóságuk alatt álló Egyiptom veszélybe került Törökország hadba lépésével. Winston Churchill, az Admirális első lordja, tengerészeti miniszter egy flottatámadásra tett javaslatot: elképzelése szerint a Dardanellákon keresztül a Márvány-tengerre kijutó ha-

dihajói beveszik a török fővárost, Konstantinápolyt, ezzel gyorsan kiiktatva a németek új szövetségesét a háborúból.

A tervnek egyre több híve akadt, december végén, január elején pedig már az orosz kormány is sürgetett egy angol–francia akciót, ellensúlyozandó a kaukázuson túli török felvonulást. Nem elhanyagolható szempont volt az sem, hogy a tengerszorosok (vagyis a Dardanellák mellett a Boszporusz) birtokba vételével állandó összeköttetés nyílna a keleti és a nyugati hadszíntér között, így lehetővé válna a hadfelszerelés, illetve a katonák szükség szerinti és szinte akadálytalan mozgatása, átcsoportosítása. Kiötlői úgy vélték, az akció nagy hatással lesz a semleges balkáni államokra (Románia, Bulgária, Görögország), illetve Olaszországra is; e hadművelettel előkészítik az antanthoz csatlakozásukat, ami után teljessé válik a gyűrű Németország és az Osztrák–Magyar Monarchia körül. Megvalósulnak tehát a több fronton egyszerre indítható, nagy

erejű támadás feltételei, ezt pedig az ellenség gyors összeroppantása, illetve a döntő győzelem kivívása követi. Az utóbira már akár 1915 nyarán vagy őszén sor kerülhet – vélték a stratégák.

John de Robeck és Ian Hamilton.

INTÓ JELEK

1915. február 19-én az angol és a francia hadihajók elkezdtek lőni a Dardanellák külső erődjait, illetve megszállták a tengerszorossal szemben fekvő két szigetet, Lemnoszt és Tenedoszt, hogy azokon flottabázist alakítsanak ki. Hamarosan a diplomácia gépezete is beindult: a szentpétervári kormány március 4-én memorandumot juttatott el szövetségeseihez, amelyben azt kívánta, hogy még mielőtt bármilyen katonai akcióba is kezdenek, ismerjék el a tengerszorosokra vonatkozó orosz igényt. Néhány nappal később ez meg is történt. Rekompenciációként a cáz az Oroszországgal nem határos török birtokok majdani sorsát az angolok és a franciák kezébe helyezte. Miután az antanthatalmak közös nevezőre jutottak a tengerszorosok, illetve Törökország felosztásának kérdésében, a fegyverek vették át a főszerepet.

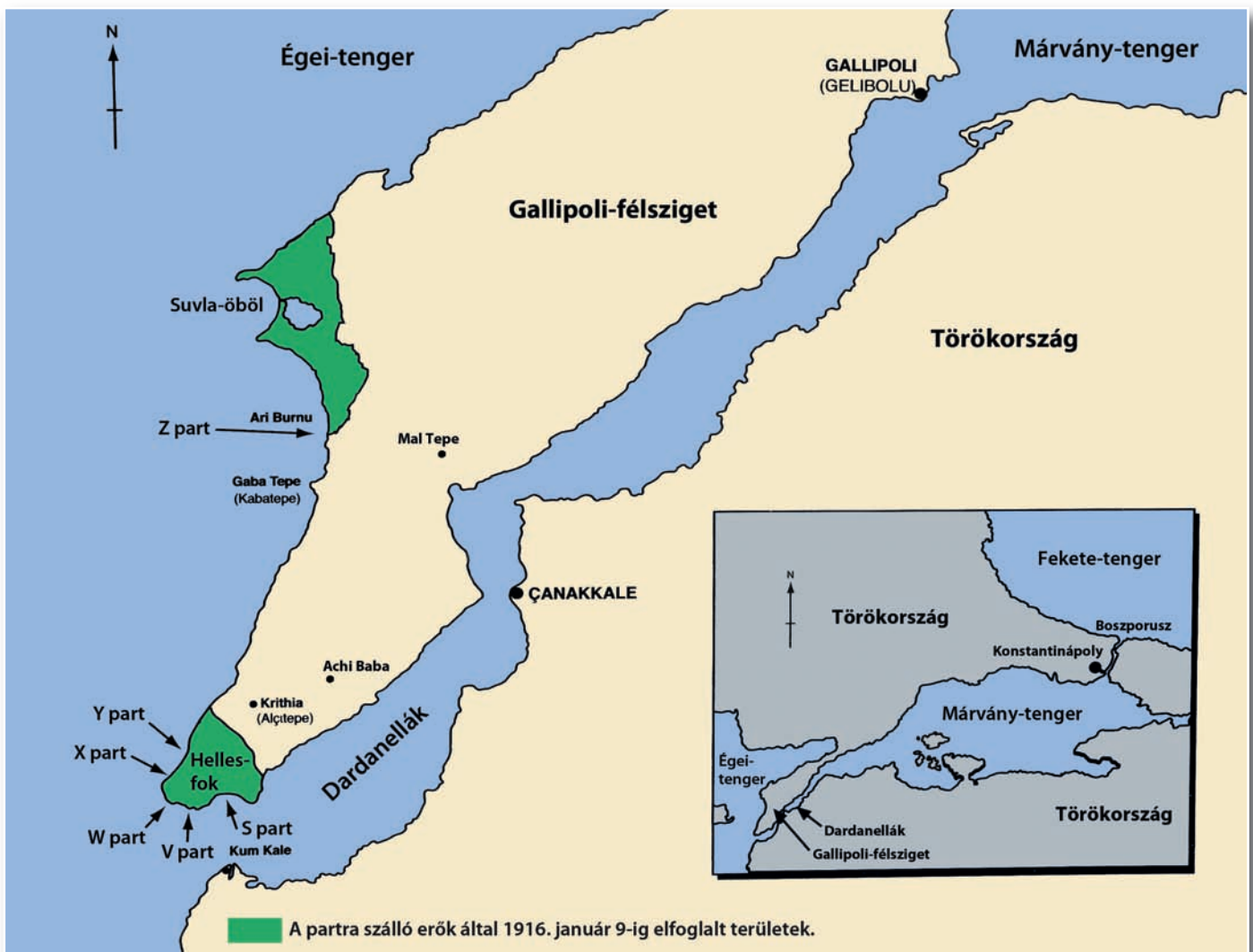
Március 18-án megkezdődött a flottatámadás: az angol–francia haditenge-

Az ANZAC ellen harcoló török erőket Musztafa Kemal vezette.

szeti erők megkíséreltek áttörni a szűk Dardanellákon, ám kudarcot vallottak: a török vízi aknák és a part menti erődök ágyúi hat hadihajót rongáltak meg vagy süllyesztettek el. A szövetséges kötelék parancsnoka, John de Robeck ellentengernagy ezután üzenetet küldött Churchill-nek, hogy a flotta egymaga nem tud átkelni a szoroson, szükség lesz a szárazföldi csapatokra. Erre a következtetésre jutott a haditengerészet betlijét a helyszínen végignéző Sir Ian Ha-

milton tábornok is: rá várt a Gallipoli-félszigeten tervezett partraszállás levezénylése. A feladattal őt megbízó Lord Herbert Kitchener hadügyminiszter azal bocsátotta útjára, hogy ez egy kis hadművelet lesz, ezért ne számítsen jelentős erőkre. Hamilton végül 78 000 katonát kapott; az ausztrál–új-zélandi hadtestet (ANZAC) is magában foglaló sereghez Egyiptomban csatlakozott. A tábornok péntek 13-án indult útnak, búcsúzáskor pedig feleségét a fátylán ke-

resztül csókolta meg: naplójában mindkettőről, mint intő jelről, ómenről ír.

A törökök idejekorán értesültek a gallipoli akció tervéről, és megkezdték a felkészülést a védekezésre. A szultáni haderőt a német Otto Liman von Sanders tábornok irányította: „A britek négy teljes hetet adtak nekem partraszállásuk előtt. Ez az idő pont elégséges volt a szükséges előkészületekhez” – írja visszaemlékezéseiben.

A partraszállás részleteinek kidolgozásához mindössze egy körülbelül 60 évvel korábban készült, már eleve pontatlan és nem túl részletgazdag térkép állt Hamilton rendelkezésére. Ennél aggasztóbb volt a török védelemmel kapcsolatos információk teljes hiánya. A partra szálló erőknek tehát aligha lehetett fogalmuk arról, hogy hová is érkeznek, s ott mi vár rájuk. Hamilton hat ponton kívánta harcra dobni csapatait: a félsziget csúcsán, a Helles-foknál kijelölt S, V, W, X és Y partszakaszon a briteknek, míg az onnan 20 kilométerre, északra található Z jelűn az ANZAC erőinek kellett megvetniük a lábukat. Az ausztrál és új-zélandi katonákra az első napon a Mal Tepe, míg a britekre az Achi Baba magaslat meghódítása várt. A végső cél a Dardanellákat őrző erődök bevétel volt. Ezt követően ugyanis zavartalanul el lehet végezni az aknamentesítést, az angol–francia flotta pedig a szoroson átkelve elfoglalhatja Konstantinápolyt.

MODERN TRÓJAI FALÓ

A szárazföldi akció 1915. április 25-én vette kezdetét, nem minden bonyodalom nélkül. Az ANZAC-csapatokat tévedésből a tervezettől mintegy 1000 mé-

A partra futtatott RIVER CLYDE fedélzetét csak keskeny pallókon tudták elhagyni a katonák.

terrel feljebb, az egész félsziget partraszállásra legalkalmatlanabb pontján tette ki a haditengerészet. Az ausztrál és új-zélandi katonák azzal számoltak, hogy egy szelíd emelkedőn juthatnak fel a partot szegélyező magaslatra, ehelyett nagyon meredek terep várta őket. Nehezen haladtak, a legtöbbször az első napon egyetlen törököt sem látott, mégis végig tűz alatt voltak. A magas aljnövényzetben ugyanis mesterlövészek lapultak, akik rendkívüli fenyegetést jelentettek, lelassították az előrenyomulást. Az ANZAC mégis birtokba vette a magaslatot, amely azonban – a térképen feltüntetettel ellentétben – nem kapcsolódott közvetlenül a felvidékhez. Mély völgyek és magas hegyhátak váltogatták egymást, amelyeket átjárhatatlan aljnövényzet borított. Mindezek tetejébe hamarosan feltűntek a török csapatok a tehetséges fiatal tisz, Musztafa Kemal – a későbbi Török Köztársaság megalapítója és első elnöke – vezetésével; a harc mind hevesebbé vált, az ANZAC előrenyomulása pedig lelassult, majd megállt.

A W part terepviszonyai is abszolút a védőknek kedveztek: meredek sziklák-

kal övezett parti sáv fogadta a rohamozókat, akik súlyos veszteségeket szenvedtek. A Lancashire Fusiliers 1000 katonája közül 600 esett el vagy sebesült meg, de reggel 8 órára mégis sikerült bevenniük a partot. Az alakulatból hatan kaptak meg hősiességükért a Brit Birodalom legmagasabb kitüntetését, a Viktória-keresztet. A szomszédos V jelű partszakaszra az erők egy része a RIVER CLYDE nevű öreg szénszállító hajóval érkezett, melynek gyomrából – akárcsak a trójai falóból – kitorve kellett volna elfoglalniuk a védők állásait. Ez végül csak másnapra sikerült, hatalmas áldozatok árán: a víz a parttól még 40-50 méterre is a halottak véréből vöröslött. A maradék három partszakaszra érkező csapatok gyakorlatilag semmiféle ellenállásba nem ütköztek, mégsem kezdték meg az előrenyomulást a szárazföld belseje felé. Egyedül az Y parttól indult el néhány katona, akik egészen Krithiáig jutottak; a falut azonban nem szállták meg, mert erre nem volt parancsuk, inkább visszafordultak. Óriási hibát követtek el ezzel, Krithia ugyanis stratégiai fontossággal bírt, tekintettel arra, hogy épp a partraszállás helye és az első napra kitűzött cél, Achi Baba között fekszik. A magaslat birtokba vételéhez tehát a falut el kellett foglalni, amit a britek megtehettek volna harc nélkül is. Ennek lehetőségét azonban elszalasztották, s mire észbe kaptak, már beérkezett a török haderő. Elkéseredett küzdelem bontakozott ki, ám a britek többszöri próbálkozás, és több ezer katona feláldozása árán sem tudták bevenni a települést.

A törökök a partra szálló erőket mindenütt kis katlanokba kény-

Egy ausztrál katona periszkóppal ellátott puskával veszi célba az ellenséget.

A török mesterlövészek folyamatos fenyegetést jelentettek.

szerítették. A gallipoli akció gyorsan zárá vált, amit a kiötlői el akartak kerülni: állóháborúvá. Lényegében tehát ugyanaz történt, mint a nyugati hadszíntéren. A mészkő és homok alkotta félszigeten nagy volt a szárazság, kút pedig alig akadt, így az ivóvizet Egyiptomból szállították a hadszíntérre. A fejadagot ennek megfelelően szűken mérték: a rekkenő hőség ellenére egy-egy katona mindössze 0,5–1 liter ivóvizet kapott naponta. A vízhiány a tisztálkodást is szinte teljesen lehetetlenné tette, mindezek tetejébe mindenfelé temetlen halottak heverték. A holttesteket pedig ellepték a legyek, amelyek hihetetlen mértékben elszaporodtak. E tényezők együttesen vezettek ahhoz, hogy számos megbetegedés történt; mindenekelőtt a vérhas, ez a beleket megtámadó, a szervezet kiszáradásához vezető súlyos fertőző betegség szedte az áldozatait. 1915 júliusában már több embert döntött le valamilyen kórság a lábáról, mint ahányan harcban sebesültek meg.

VÉRFÜRDŐ A HEGYHÁTON

Több hónapos keserves küzdelem után, 1915. június 28-ra a britek mindössze 6,5 kilométernyire távolodtak el a tengerparttól; ennél messzebbre pedig már nem is jutottak. Öt kilométer választotta el még őket Achi Babától, attól a magaslattól, amit a partraszállás napján, sötétedésig kellett volna elfoglalniuk.

Patthelyzet alakult ki, Churchill ambiciózus terve így egyre csak apasztotta az antant katonai erejét. A nyár folyamán újabb csapatok érkeztek, hogy a szövetségesek kicsikarhassák az áttörést; az offenzíva augusztus elején indult, s az ekkor történtek szolgáltak a

A keskeny hegyhátan lemészárolt ausztrál katonák emlékműve.

hadjárat egyik legismertebb legendájának alapjául. Hamilton friss erőket dobott partra az ANZAC állásaitól északra, a Suvla-öbölben. Mindezzel egy időben az ausztrálok és az új-zélandiak egy elterelő hadműveletbe kezdtek, amely szörnyű vérfürdőbe torkollott.

Ennek színtere egy alig két kézilabdapálya méretű keskeny hegyhát volt, ahol az ausztrál könnyűlovasság készülődött támadásra. Az ellenséget megpuhító brit tüzérségi előkészítés azonban a tervezettnél hét perccel korábban véget ért. Állítólag azért, mert a britek és az ausztrálok nem tudták egyeztetni óráikat. A katonák az újabb ágyúzástól tartva nem merték elhagyni állásaikat, így a törököknek volt idejük felkészülni a támadásra. Az első hullámot azonnal lekaszabolták, kevesen jutottak négy méternél messzebbre. A második és harmadik hullámban rohamozóknak ugyanez lett a sorsuk: közönséges mészárlás zajlott. A legenda szerint az utolsó hullám katonáit egy angol tiszt parancsolta a biztos halálba. Nem így történt. Az ausztrál John Antill ezredes volt az. Tizenöt perc alatt közel 400 katona vesz-

tette életét. Földi maradványait a tragédia helyszínén temették el, ahol ma emlékmű áll. Az ausztrál katonák halála azzal vált végképp értelmetlenné, hogy a Suvla-öbölben partra szállt egységek tétlenül várakoztak, pedig szinte akadálytalanul haladhattak volna előre. Valódi esély mutatkozott tehát az öbölhöz közeli magaslatok elfoglalására, mire azonban a katonák megmozdultak, beérkezett a török erősítés, és elvágta az előrenyomulás útját.

ÉJJEL TÁVOZTAK

Az augusztusi offenzíva kudarca után a brit vezetés még jobban kiábrándult a gallipoli hadjáratból. Lord Kitchener novemberben a helyszínre látogatott, így saját szemével láthatta a helyzet reménytelenségét. Hamarosan döntés született az evakuálásról, ezt azonban már nem Hamilton vezényelte le, időközben ugyanis eltávolították posztjáról; utódja Sir Charles Monro tábornok lett. Aprólékos előkészítés után 1916. január 9-én, az éj leple alatt veszteség nélkül vonták ki az erőket a félszigetről. A kudarc hatására Churchill lemondott: a gallipoli vereség egész életén át kísértette.

A partra szállt csapatok elé elérhetetlen célt tűzött ki a hadvezetés, mindezen felül a török hadsereg és a terep legyőzhetetlen egységet alkotott. A történetekre így emlékezett vissza az egyik túlélő, Joe Murray, akit Gallipoliból egyenesen Franciaországba vezényeltek harcolni. A megpróbáltatások dacára túlélte a háborút, s 1994-ben, 97 évesen hunyt el: „Elképzelttem, hogy a barátaim megint velem vannak, mint a partraszállás napján. Tarka, izgatott sereg voltunk, tele reménnyel, hogy tehetünk valamit Angliáért. Nem a törökök vertek meg minket, hanem a saját parancsnokságunk.”

Lord Kitchener saját szemével győződhetett meg a helyzet kilátástalanságáról.

Három útvonal, kétszáz résztvevő

HŐSÖKRE EMLÉKEZVE

IDÉN IS TELJESÍTETTÉK KITŰZÖTT CÉLJAIKAT A DONI HŐSÖK EMLÉKTÚRA RÉSZTVEVŐI. AZ 1943. JANUÁRI DONI KATASZTRÓFA ÁLDOZATAI ELŐTT TISZTELGŐ GYALOGTÚRA IMMÁRON TIZENÖT ÉVE SZERVES RÉSE A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚ HŐSI HALOTTAIRA TÖRTÉNŐ MEGEMLÉKEZÉSEKNEK.

Gondoltad volna tizenöt éve, hogy ma itt leszünk? – tette fel a kérdést Jásdi Balázs hagyományörző főhadnagy, főszerző, egy vele együtt menetelő társának, miközben az egri Dobó István tér felé masírozott a több mint kétszáz hagyományörző. A kérdés az emléktúra kezdeteire utalt. Hiszen amikor először útnak indultak, még csak négyen teljesítették a maguk elé tűzött távolságot. Hagyományörző egyesületük csatlakozott a Magyar Tartalékosok Szövetségéhez (Matasz) azzal a céllal, hogy minél közelebb kerülhessenek a Magyar Honvédséghez.

– Kezdetben vegyes fegyvernemű csapat voltunk. Én magam huszárként kezdtem, a többiek gyalogosok és tüzérek voltak – idézi fel a tizenöt évvel ezelőtti kezdeteket Jásdi Balázs. Hosszas és fáradhatatlan kutatómunka eredményeként a számtalan lehetőség közül kiválasztották a második világháborús tüzérséget, mint megformálandó fegyvernemet. A választás azért esett a piros parolis katonákra, mert egyfelől a tüzérek rendkívül fontos szerepet töltöttek be a harcokban, másfelől pedig számos általuk használt haditechnikai eszköz maradt fenn napja-

A magyar Takarodó a halottak tiszteletére szól.

A frontújság hírei még hatvan év múltán is érdekesek.

2006-ban vettek először részt tartalékos katonák is a menetén.

inkra is. A tüzérség emellett a „legeladhatóbb” fegyvernem, ahol a technika és az emberi ügyesség egyszerre van jelen.

Mindeközben folyamatosan megszervezték a január végi emléktúrát,

melynek keretében évente az ország más-más területeit járták be. Akkor még egyikük sem gondolta, hogy elképzelésüket – miszerint a hősök előtt csak valódi teljesítmény felmutatásával lehet

tisztelegni – mások is osztani fogják. Pedig már a kezdetektől fogva nagy örömmel fogadták a túra résztvevőit az érintett települések önkormányzatai, sőt, mostanában már valóságos kampány folyik minden évben, hogy legközelebb merre masírozzon a különleges emlékmenet.

Idővel nyári táborokat szerveztek, amelyekben a januári túrák oszlopos tagjai felelevenítették az újonnan érkezők számára mindazokat az alaki és harcászati ismereteket, amelyek a Doni Hősök Emléktúráján évről-évre szükségesnek bizonyulnak. Hiszen korántsem mindegy, hogy a katonák és hagyományőrök miként menetelnek egymás mögött és hogyan vesznek részt a megemlékezéseken. Természetesen a csaták újrajátszásain is úgy kell mozogniuk, mintha csak 1942–43-ban, a frontharcok közepette szolgálnának. Mindezek mellett Jásdi

Doni emléktúra, 2007

Első külföldiként a román hagyományőrök csatlakoztak az emléktúrához.

Balázs az emléktúrák fontos elvét tartja szem előtt.

– A hagyományőrzésben engem mindig zavart a „játék” mivolta. Az egyenruhához hősök vére tapad, a vérral és a hősök emlékével pedig nem szabad játszadozni. Eleink ezt az egyenruhát kötelességből

viselték, nem pedig önkéntes alapon. Hogy méltón állhassunk előttük, olyan tevékenységet kell folytatnunk, ami valós teljesítményen alapul – mondja.

A kemény magot évről évre kellemes csalódás érte, ugyanis minden elinduláskor egyre többen vágtak neki az útnak. Előbb csak korabeli egyenruhákba öltözött magyar hagyományőrök masíroztak településről településre, hogy minden érintett emlékműnél egy-egy gyertyával és koszorúval emlékezzenek a hősökre. A díszelgökhöz idővel csatlakoztak külföldi hagyományőrök is, így például román és olasz bajtársak. Később a nemzetközi jellegét tovább színesítették a német

Ha lehetőség van rá, díszlövésssel is emlékeznek a Don mentén harcolókra.

Bundeswehr tartalékos katonái is, akik csak a mai, modern egyenruhájukban jöhetnek Magyarországra minden évben. Mint mondják, az emléktúra különleges alkalom számukra, hiszen itt megemlékezhetnek a német áldozatokról és a német hősi halottakról is. Az idei évben első alkalommal cseh és francia résztvevők is érkeztek, hogy ők is ezzel a teljesítménnyel emlékezessenek meg elődeikről, hőseikről.

Ahogy a korábbi években, idén is Hen-de Csaba honvédelmi miniszter díszparancsának ünnepélyes átvételével vette kezdetét a 15. Doni Hősök Emléktúra. A színvonalat tovább emelte, hogy számtalan honvédségi alakulattól érkeztek aktív és – idén először – önkéntes művelti tartalékos katonák is. Utóbbiak az MH Hadkiegészítő és Központi Nyilvántartó Parancsnokság háborús kegyeleti és honvédelmi neveléssel fog-

lalkozó szakállományának tagjai. A több mint kétszáz főre növekedett csapat így kiérdemelte a zászlóalj elnevezést. Am éppen e népszerűség végett látta jobbnak Járdi Balázs három szakasz kialakítását, melyek aztán más-más helyszínről indulva különböző útvonalakon járták be Eger környékét, a lehető legtöbb település érintésével. A falvak és városok lelkesen fogadták a hagyományörzőket, akikkel közösen rótták le kegyeletüket a hősök előtt.

A szakaszok Egerbe érve egyesültek és bevették magukat a történelmi múltú várba. A megfáradt katonák és hagyományörzők azonban csak rövid ideig pihenhettek, hiszen a város főterén rövidesen megkezdődött az emléktúra ünnepélyes lezárása. A menet végigmasírozott a vártól a Dobó István térig vezető úton, a járókelők csodálkozó tekintetétől kísérvé. Sok kíváncsiskodó egészen a téren található Szent Antal minorita templomig kísérte a színes seveget. Az aktív és a tartalékos katonák, továbbá a hagyományörzők a világ talán legnagyobb díszőrségét alkotva helyezték el a megemlékezés virágait a templom tövébenél.

A koszorúzást ünnepi szentmise követte. Az imádságok közötti szünetekben a veszprémi légielő zenekar katonazenészei használták ki a templom kiváló akusztikáját. A mise után dr. Töll László ezredes, a Honvédelmi Minisztérium társadalmi kapcsolatok és háborús kegyeleti főosztályának vezetője méltatta a doni hősök emléktúra katonai és hagyományörző résztvevőit.

AMIT LÁTNOT KELL!

A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚ BEFEJEZÉSÉNEK 70. ÉVFORDULÓJÁHOZ KAPCSOLÓDÓ SOROZATUNKBAN – A KONFLIKTUST MEGÖRÖKÍTŐ TÖBB MINT EZER MOZI-, ILLETVE TÉVÉFILM KÖZÜL – 70 OLYAN ALKOTÁST AJÁNLUNK OLVASÓINK FIGYELMÉBE, AMIT LÁTNI KELL, HOGY TELJES LEGYEN AZ EMLÉKEZÉS...

A déli frontok

Navarone ágyú (The Guns of Navarone)

Színes, szinkronizált, amerikai háborús filmdráma, 158 perc, 1961

Rendezte: J. Lee Thompson
Főszereplők: Gregory Peck, David Niven, Irene Papas, Anthony Quinn

Az egyik leghíresebb, ma már klasszikusnak számító világháborús kommandós történetben egy tengerszorost ellenőrzése alatt tartó náci üteg megsemmisítése a cél. Keith Mallory kapitány, Miller, a robbantási szakértő és egy jó helyismerettel rendelkező görög hazafi, Stavros titkos szabotázsakciójának sikerétől függ kétezer bajba jutott brit katona élete. A második világháború derekán ugyanis a németek az Égei-tenger egyik szigetén új fegyvert, két nagy hatósugarú ágyút állítottak fel,

amellyel sakkban tartják a szövetségeseket. Az ágyúk megsemmisítése eleve lehetetlen küldetésnek tűnik, de még kilátástalanabbá válik a helyzet, amikor kiderül, hogy a szigorúan titkos akció végrehajtói között áruló van...

A film egy Oscar-díjat nyert, emellett hat kategóriában jelölést kapott.

Corelli kapitány mandolinja (Captain Corelli's Mandolin)

Színes, szinkronizált, amerikai–angol–francia romantikus dráma, 127 perc, 2001

Rendezte: John Madden

Főszereplők: Nicolas Cage, Penelope Cruz, John Hurt, Christian Bale

1941-ben, amikor olasz megszállóként Antonio Corelli kapitány és százada megérkezik Kefalónia szigetére, ott-tartózkodásukat úgy fogják fel, mint afféle vakációt, ahol a háború csak egy távoli rádióüzenet. Az ígéző szépségű fiatalasszony, Pelagia és a többi falusi eleinte neheztel a váratlan vendégekre, de végül az olaszok kedvessége és életszeretete fel-

oldja az ellentéteket, Pelagia pedig meglátja Corelliben azt az embert, aki valójában benne lakozik, és aki imádja az életet, a zenét, sőt, a lányt is. A kegyetlen háború azonban elkerülhetetlenül betör ide is, és örökre felbolygatja az itt lakók és a kényelmesen be-

A második világháború során Dél-Európában többek között a térség stratégiai szerepe, történelmi, földrajzi és etnikai jellemzői miatt sem alakulhattak ki olyan jelentős hadszínterek, mint kontinensünk nyugati vagy keleti oldalán. Térben és időben is elkülöníthető módon két nagyobb fronton folyt a háború. 1940 októberében Mussolini csapatai Albánia elfoglalása után megtámadták Görögországot, s ezzel megnyílt a balkáni front, amely az olaszok kudarcának, illetve Jugoszlávia ellenállásának következtében a német csapatok hadba lépésével teljesedett ki, és különböző méretű harctevékenységek, ütközetek, partizánakciók révén egészen a háború végéig több frontszakaszon is zajlott. A másik jelentősebb hadszíntér 1943 júliusában, a szövetségesek szicíliai partraszállását követően jött létre, s az úgynevezett olasz fronton dúló harcok is 1945 májusáig tartottak.

A déli frontok és események jellegéből adódóan, az azokat dokumentáló filmtermést nem a monumentális háborús drámák uralják, inkább a kevésbé közismert harctéri küldetéseket, vállalkozásokat, történeteket bemutató akciófilmek arattak nagyobb közönségsikert.

rendezkedett olaszok nyugalmát. A Pelagia és Antonio közt bimbózó gyöngéd viszony is veszélybe kerül, Corelli kapitány szembe találja magát a háború erőszakos valóságával...

A neretvai csata (Bitka na Neretvi)

Színes, szinkronizált, jugoszláv–olasz–NSZK–amerikai háborús filmdráma, 165 perc, 1969

Rendezte: Veljko Bulajic
Főszereplők: Curd Jürgens, Ljubisa Samardzics, Franco Nero, Orson Welles

1943 elején a bosnyák hegyek között vívták legnagyobb csatájukat a jugoszláv partizánok az egyesített német–olasz csapatokkal, amelyek hatalmas túlerővel vonultak fel, és végül teljesen bekerítették őket. A rendkívül hosszú, súlyos küzdelem után az ellenséget egy csellel félrevezetve az ellenállók ki tudnak törni a szorító gyűrűből, és döntő veszteségek nélkül sikerül megőrizni fő erőiket, harcké-

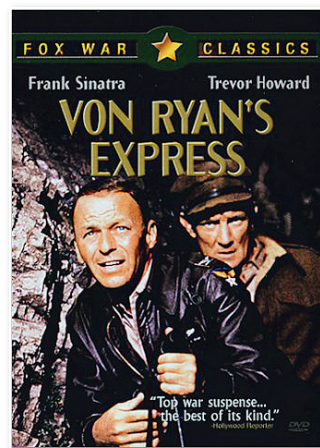
pességüket. Mindezt nagyon látványosan, valóságos sztárparádéval állítja a néző elé az akkoriban „Európa legdrágább filmjeként” beharangozott, két esztendőn át forgatott szuperprodukciónak, amely az emberi arcok felvillantásával, a küzdelem kegyetlenségének ábrázolásával tárgyilagosan dokumentálja az eseményeket, kerülve a szocialista filmgyártásban egyébként megszokott lakkozást...

Az elrabolt expresszvonat (Von Ryan's Express)

Színes, szinkronizált, amerikai kalandfilm, 117 perc, 1965

Rendezte: Mark Robson
Főszereplők: Frank Sinatra, Trevor Howard, Raffaella Carra, Brad Dexter

David Westheimer híres háborús kalandregénye egy egész hadifogolytábor különös szökésének izgalmas, fordulatokban bővelkedő történetét meséli el. A náci megszállás alatt levő Olaszország egyik hadifogolytáborában már közel ezer amerikai és

angol katonát őriznek, amikor az új fogoly, Joseph Ryan amerikai ezredes érkezése egy csapásra felbolygatja és gyökeresen megváltoztatja a tábor addigi életét. Az ezredes átveszi az irányítást a főként angolokból álló csoport felett, s vezetésével sikerül megszökniük a táborból, ám miatta esnek német fogságba is. Hibáját leleményességével próbálja meg jóvátenni; ráveszi társait, hogy játsszák ki az ellenséget...

A 22-es csapdája (Catch-22)

Színes, szinkronizált, amerikai vígjáték, 122 perc, 1970

Rendezte: Mike Nichols
Főszereplők: Alan Arkin, Art Garfunkel, Bob Newhart, Anthony Perkins, Martin Sheen, Jon Voight

A földközi-tengeri amerikai légitámaszponton a pilóták állandó félelemben élnek, rettegnek az újabb felszállásoktól; bajtársaik közül ugyanis egyre többen nem térnek vissza a küldetésből. Cathcart

katonát lehet, aki ezt az elmeállapotára hivatkozva kéri. Aki viszont ezt kéri, az nyilvánvalóan nem lehet örült, csupán ki akarja magát vonni a harci állományból, vagyis nem szerelhető le...

Hihetetlen eredmény

A KÖZELHARC MESTERE

AKIK RENDSZERESEN OLVASNAK KARATÉVAL KAPCSOLATOS HÍREKET, AZOK TUDHATJÁK, HOGY A TAVALY ÉV VÉGÉN HAZÁNKBAN MEGRENDEZETT ASHIHARA SABAKI KARATE VILÁGBAJNOKSÁGON A MAGYAR VÁLOGATOTT ÖSSZESÍTÉS BEN A HARMADIK HELYEN VÉGZETT. EZ AZ EREDMÉNY MINDENEKELŐTT ANNAK KÖSZÖNHETŐ, HOGY A JUNIOROK VERSENYÉBEN HÉRINCS DOMINIK ARANY-, OROSZ DANIELLA EZÜST-, HORVÁTH EMÍLIA PEDIG BRONZÉRMET SZERZETT.

Ami viszont még a karaté híradásokból is többnyire kimaradt: a fiatal versenyzők edzője Mosonyi József Péter törzsszermester, az MH 12. Arrabona Légvédelmi Rakétaezred besorozott altisztje, testnevelő – civilben többszörös ashihara karate magyar bajnok, világbajnoki negyedik helyezett, és kettlebell-instruktor. (A kettlebell-edzés – az úgynevezett kannasúlyzóval végzett edzés – célja a zsírégetés, az izomzat fejlesztése, az állóképesség növelése.)

Mosonyi József Péter annak idején a sorkatonai szolgálatát is Győrben töl-

tötte, 2004. április 4-étől pedig a légvédelmi rakétás alakulat a munkahelye. Mint mondja, a hazaszeretet és a kalandvágy mellett azért is döntött úgy, hogy katona lesz, mert így a szabadidejében tud a városban edzéseket tartani. Meg persze a laktanyán belül is, de erről majd kicsit később...

Az ashihara karate nem tartozik a karate legismertebb változatai közé. Hazánkban alig több mint ötszázan űzik ezt a fajta modern irányzatot. Többek között ezért is hihetetlenül kiemelkedő eredmény az, amiről a bevezetőben írtunk. (Összehasonlításképpen csak any-

nyit, hogy az első helyen végzett orosz válogatott nagyságrendileg harmincezer fős tagságból építkezhet.) Maga a stílus 1980-ban alakult meg, mégpedig a kyokushinkai karatéból. Az ashihara karate nem tradicionális, hanem utcai karate-stílus. Lényege, hogy a harcos az ellenfél lendületét felhasználva védekezik, illetve támad, és a lehető legegyszerűbben, leggyorsabban teszi harcképtelenné a támadót. A karatékák – a fejét kivéve – teljes erőből ütnek-rúgnak egymásra, lehet különböző fogásokkal élni, és földre viteli technikákat is alkalmazhatnak.

Az ashihara karatét a legendás Kancho Hideyuki Ashihara 1980-ban alapította meg. Fia, Kancho Hidenori Ashihara, a stílus világszövetségének igazgatója személyesen is jelen volt a győri világbajnokságon.

– Az ashihara stílus nem egy hagyományos, egy az egy elleni műfaj. Ez egy önvédelmi sport, amihez elengedhetetlen a remek állóképesség, a technika és a komoly fizikai erő is. Győr egyébként egy csodálatos város, lenyűgöző történelemmel. Örülök, hogy itt zajlott le a világbajnokság, és én is jól éreztem magam itt – nyilatkozta a viadal után a harcművész.

lyok vonatkoznak az előmenetelre. Hazánkban például a legmagasabb övfokozatú mester négy danos, és a második dannel összesen négyen büszkélkedhetnek.

– A megfelelő kivárási idő elteltével idén ketten tervezzük, hogy levizsgálunk harmadik danra. Ehhez Japánba kell utazni – a vizsga pedig körülbelül ötórás folyamat. A technikai,

erőnléti, és sabaki (kitérés technikák) részből álló vizsgát negyven ember elleni küzdelem zárja. Mindez pszichésen is megterhelő. Az első tíz ellenfélre még emlékszel, de a többire már nem... – avat be a nem mindennapi vizsgakövetelményekbe Mosonyi József Péter. Természetes, hogy a törzsőrmester testnevelőként is használja edzői tapasztalatait. Mint mondja, a győri alakulatnál a katonák általános fizikai állóképessége terén mindenképpen javuló tendenciát lát.

– Napirendünk állandó része a testnevelés. Segítjük a katonák fizikai állóképességének fejlesztését – már télen elkezdjük az alapozást a tavaszi szintfelmérőre. Ez azért is fontos, mert nem mindenki teheti meg, hogy munkaidején kívül is rendszeresen sportoljon. Véleményem szerint növelné a rendszer hatékonyságát, ha a napi egyórás kötelező testnevelés másfél órás időtartamra bővíthetne. Megfelelő bemelegítéssel, majd az edzés utáni elmaradhatatlan nyújtást is beleszámolva, ideálisan ennyi idő alatt lehetne hatékonyan új mozgásformákat is megtanítani – véli a testnevelő, aki mellesleg katonai kézitusa-oktatásból is OKJ-s papírral rendelkezik.

Mint mondta, a tervek között szerepel, hogy a győri rakétásoknál is beindítják a rendszeres katonai közelharc-képzést.

– Ugyan a légierő alakulata vagyunk, de a mi katonáinknak is szükségük van erre. A kézitusa – csakúgy, mint a karate – nevel, kiállást ad az embernek, és az elittudatot is erősíti – zárja beszélgetésünket Mosonyi József Péter.

– Akik karatézni kezdenek, azokat korábban többnyire valamilyen atrocitás ért, és a bosszúvágy miatt vágnak bele az edzésbe. De minél hosszabb ideje sportol az ember – főleg igaz ez a távolkeleti küzdősportokra – annál higgadtabb lesz. Az ashihara karatét 6–99 éves kor között bárki megtanulhatja, és a különféle technikák teljesen személyre szabhatók – mondja a testnevelő, aki 1996-ban ismerkedett meg ezzel a viszonylag új stílussal. 2004-ben tette le az első komolyabb övvizsgáját (egy dan), 2011-ben pedig megszerezte a következő dant. Ez azért nagy szó, mert ebben a stílusban igen szigorú szabá-

ZALÁBÓL A DONHOZ

BAR MÉR ITTHAGYNA -
LAK
1942.X.

UTÓVÉDKÉNT A DONNÁL CÍMMEL JELENT MEG AZ A KÉTKÖTETES DOKUMENTUMGYŰJTEMÉNY, AMELY A NAGYKANIZSAI 9. KÖNNYŰ HADOSZTÁLY KELETI HADSZÍNTÉREN TÖLTÖTT EGY ÉVÉNEK TÖRTÉNETÉT DOLGOZZA FEL.

A KÖNYVRŐL AZ EGYIK SZERZŐ, DR. SZABÓ PÉTER, A HM HADTÖRTÉNETI INTÉZET ÉS MÚZEUM TÖRTÉNÉSZ MUNKATÁRSA BESZÉLT MAGAZINUNKNAK.

Mint ahogy kötetükben a szerzők megjegyzik, a Kurszk előteréből 1942. június 28-án megindított hadművelet, a Don folyó mentén vívott hídfőcsaták, majd az 1943. januári szovjet áttörést követő visszavonulás megpróbáltatásait leginkább a dunántúli vármegyékből, kiváltképp a Zalából érkezett hadkötelesek szenvedték el. A keleti hadszíntéren a szombathelyi III. hadtest részeként kivonult nagykanizsai 9. könnyű hadosztály mozgósított alakulatainak személyi állományát zömében a Muravidékkel gyarapodott Zala, továbbá részben Somogy, Vas és Sopron vármegyékből hívták be. A magyar királyi 2. honvéd hadsereg csapattestei közül a 9. könnyű hadosztály alakulatai az elsők között érkeztek ki 1942 tavaszán a ke-

leti hadműveleti területre, majd súlyos harcok után a Don vonalához, s ahogy a kötet címe is utal rá, legutolsóként hagyták ott folyó menti védőállásaikat.

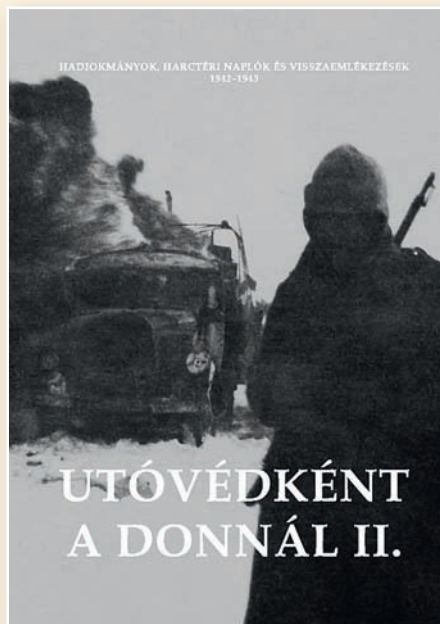
– **A Donnál harcolt alakulatok közül miért éppen a 9. könnyű hadosztály történetét kutatták?**

– Sok más, a Dont szintén megjárta alakulatról készültek már feldolgozások, számos ilyen munkának voltam társszerzője, hiszen érdekelnek a csapattörténetek, illetve a magyar 2. hadsereg egészének sorsa. A mostanihoz hasonló kötet foglalkozik például a szekszárdi 18. gyalogezreddel, a fehérvári 3. gyalogezreddel vagy a nyíregyházi 12. gyalogezreddel, s most készül a somogyi 10. könnyű hadosztály történetét bemutató könyv, amely a közeljövőben a Zrínyi Kiadó gondozásában

jelenik meg. A soproni alakulatok doni harcait, illetve két szerzőtársammal közösen a kecskeméti 7. gyalogezred történetét szintén feldolgoztuk. Az Utóvédként a Donnál című kötetet Molnár Andrással, a Magyar Nemzeti Levéltár (MNL) Zala Megyei Levéltárának igazgatójával közösen szerkesztettük. Régi baráti és munkakapcsolat a miénk: még 1992-ben vele készítettem a 9. könnyű hadosztályról szóló első könyvet, amelyben négy harctéri naplót tettünk közzé. Ezt aztán a mostanival együtt további négy közös munka követte.

– **Milyen dokumentumok kerültek a kötetbe?**

– Az egyéves frontszolgálat hadiokmányai, harctéri naplói és visszaemlékezései, kiegészítve egy, az alakulat

mintegy 450 katonájának pályafutását ismertető személyi adattarral. A teljességre törekedtünk: sajtó alá akartuk rendezni az alakulathoz köthető és fellelhető valamennyi, az említett időszakra vonatkozó dokumentumot. Sajnos az iratok meglehetősen hiányosak, 1942-ből alig-alig maradt fenn korabeli hadiokmány. 1943-ból már több dokumentum volt elérhető, ám ezek zöme nem eredeti, hanem utólag – de még 1943-ban – rekonstruált irat. Amikor ugyanis 1943. január 27. és február 3. között a szovjet csapatok bekerítették a zalai seeregtestet, a magyar alakulatok parancsnokságainak meg kellett semmisítenie az összes hadműveleti iratot és térképet. A Honvéd Vezérkar főnökének rendelkezése alapján aztán ezeket a hadiokmányokat a parancsnokoknak vagy a rangidős tiszteknek kellett rekonstruálniuk. Az így elkészített dokumentumok

azonban számos esetben pontatlanok, néha többet tudunk meg belőlük az adott harctudósítást szerkesztő tiszt személyes sorsáról, mint az alakulatról. Egyik-másik visszaemlékezés is tartalmaz pontatlanságokat, az eseményeket nem a valóságnak megfelelően tükrözi. Ennek ellenére az efféle memoárokat sem hagytuk ki a kötetből, legfeljebb több magyarázó, pontosító jegyzetet fűztünk hozzájuk.

– Hogyan zajlott a kutatómunka?

– Az alapokat a már említett négy korábbi könyv adta. A most publikált harctéri naplók egy részét az MNL Zala Megyei Levéltára őrzi, másik részét pedig Molnár András kutatómunkájának eredményeként tehetjük közzé; ő ugyan a kiengedés és a dualizmus korával foglalkozik, de helytörténészként minden történelmi korszakból gyűjti azokat a dokumentumokat, amelyek a szűkebb ha-

zájához kötődnek. Szerzőtársam – kihasználva a média nyújtotta lehetőségeket – a helyi újságban, tévében tett közzé felhívásokat, hogy minél több iratot publikálhassuk a zalai hadosztály történetére vonatkozólag. Szerencsénkre akadtak honfitársaink, a Dont megjárt zalai honvédek hozzátartozói, akik ezeket olvasva, hallva számos történelmi értékű dokumentumot juttattak el hozzánk. Engem elsősorban a háborús emberi sorsok érdekelnek, kutatásaim során erre helyezem a fő hangsúlyt, jóllehet kötetemben természetesen kitérek a magyar királyi honvédségnél rendszeresített haditechnikai eszközökre is.

– Mi mindent tudhatunk meg a dokumentumokból?

– A személyes jellegű harctéri naplóból kiderül, mi foglalkoztatta a katonákat a fronton. A leggyakrabban előforduló téma a mielőbbi felváltás és a hazatérés gondolata. A katonák közül sokan remélték, hogy a sikeres német hadműveletek következményeképp harctéri szolgálatuk nem húzódik el és még 1942-ben hazatérhetnek. Nagyon hamar kiderült azonban, hogy erről szó sem lehet, ennek ellenére a katonák végig hittek ebben. Még 1942 augusztusát követően is, amikor a 2. hadsereg parancsnoksága számos olyan rendelkezést hozott, amelyek már a téli előkészületekre vonatkoztak.

A doni frontnaplóból azt is megtudhatjuk, hogy a harcmentes időszakokban hogyan teltek a napok. A katonák nem csak az otthoni hozzátartozóikkal tartották a kapcsolatot: a Don mentén, más alakulatoknál szolgált rokonaikról, ismerőseikről is szerettek volna híreket hallani. Több visszaemlékezésből kiderül: ha lehetőség adódott rá, felkeresték egymást, s számon tartották azt is, hogyan alakult a sorsuk. A naplók másik központi témája az étkezés volt; majdnem mindegyik frontkatonára beszámolt írásában arról, hogy az adott napon miként oldotta meg étellemezését. Mint ismert, a 2. hadsereg alakulatait a keleti hadszíntéren a németek látták el étellemmel. Ez cseppet sem nyerte el a magyar honvédek tetszését, ezért gyakran éltek helyszíni beszerzéssel. Az arcvonalhoz közeli területekről ugyan kitelepítették a Don menti falvak lakosságát, ám a haszonállatok és a termény nagy része ott maradt – a magyar katonák ezek felhasználásával egészítették ki étellemezésüket.

A Don-kanyart megjárt veteránokat köszöntöttek

Január 19-én, Celldömölkön három doni veterán, Németh Lajos, Mars János és Kazári József vehette át a Honvédelemért kitüntető címet. Az adományozó Hende Csaba honvédelmi miniszter nevében Ferge László őrnagy, az MH Hadkiegészítő és Központi Nyilvántartó Parancsnokság Katonai Igazgatási és Érdekvédelmi Irodájának vezetője, illetve Kustos László nyugalmazott őrnagy gratulált az ünnepeltnek. Az elismerést – az indoklás szerint – a második világháborúban tanúsított hősiességükért kapták a veteránok.

A városházán tartott ünnepségen Fehér László polgármester emlékeztetett az 1943 januárjában történetekre, külön beszélt az ünnepelték életútjáról, majd Söptei Józsefné alpolgármesterrel együtt emléklapot adott át a Don-kanyart megjárt egykori katonáknak.

IN MEMORIAM

2014. december 15. és 2015. január 23. között elhunyt:

Dr. Mészáros Péter ny. ezredes (63), Szőnyi Pál Tibor ny. ezredes (91), Lipniczky László ny. ezredes (84), Prakter József ny. ezredes (84), Weszelits Gergely ny. ezredes (84), Balogh Sándor ny. alezredes (84), dr. Palotás László ny. alezredes (64), Jakab József ny. alezredes (59), Kaisinger József ny. alezredes (71), Willing István ny. alezredes (81), Antal József ny. alezredes (89), Bartucz Tibor ny. alezredes (88), Dely József ny. reh. alezredes (89), Ferencsák Mihály ny. alezredes (82), Gyarmati Pál ny. alezredes (87), Keszthelyi Sándor ny. alezredes (71), Markó Lajos ny. alezredes (86), Nagy József ny. alezredes (85), Rendes Ferenc ny. alezredes (73), Répási András ny. alezredes (85), Takáts József ny. alezredes (84), Bárdos József ny. alezredes (80), Bereczki János ny. alezredes (82), Burián László ny. alezredes (63), Esküdt János ny. alezredes (83), Kertész-Farkas Sándor ny. alezredes (65), Kosik István ny. alezredes (87), Nagy Ferenc ny. alezredes (82), Parázsó Lajos ny. alezredes (61), Sebestyén Géza ny. alezredes (89), Soltész Ferenc ny. alezredes (95), Soós István ny. alezredes (89), Tímár Ernő ny. alezredes (89), Kovács János ny. alezredes (84), Vasánits Gyula ny. alezredes (88), Veres Tibor ny. alezredes (82), Bévárdi Gyula ny. őrnagy (83), Kalmár István ny. őrnagy (72), Lukács György ny. őrnagy (82), Paul Zsolt Ervin ny. őrnagy (49), Seprényi Imre ny. őrnagy (84), Abai Antal ny. őrnagy (82), Borda Róbert ny. őrnagy (70), Csurgó Sándor ny. őrnagy (84), Fazekas János ny. őrnagy (66), Fülöp Sándor ny. őrnagy (83), Lukács György ny. őrnagy (82), Nagy Gyula ny. őrnagy (78), Siklósi Tibor Zoltán ny. őrnagy (52), Buj-

tás Miklós ny. őrnagy (87), Hegedűs Kálmán ny. őrnagy (60), Hlatky János ny. őrnagy (89), Pálfalvi János ny. őrnagy (83), Szabó Lajos ny. őrnagy (63), Töreki István ny. őrnagy (85), Katona Béla ny. őrnagy (84), Kiss Imre ny. őrnagy (85), Krajnyák János ny. őrnagy (63), Tóth Károly ny. őrnagy (85), Karsai László ny. százados (82), Orvos Sándor ny. százados (54), Hartmann István ny. százados (82), Szász Istvánné ny. százados (66), Vécsei Gábor ny. százados (49), Nagy János ny. százados (91), Endrész András ny. százados (85), Kehrer Ferenc ny. főhadnagy (75), Hubicsák Ferenc ny. hadnagy (65), Bognár Antal ny. főtörzsszászlós (86), Gál Zoltán ny. főtörzsszászlós (72), Gojdi Gyula ny. törzsszászlós (74), Kovács István ny. törzsszászlós (77), Boris Kornél ny. törzsszászlós (71), Molnár János ny. törzsszászlós (61), Schilling János ny. törzsszászlós (82), Imre György ny. törzsszászlós (87), Nagy Miklós ny. törzsszászlós (84), Demkó Imre ny. zászlós (62), Kiss László ny. zászlós (80), Varga Kálmán ny. zászlós (54), Illés János ny. zászlós (77), Moravcsik Ernő ny. zászlós (84), Albecz István ny. zászlós (64), Bognár Ernő ny. zászlós (77), Krajnyák Jánosné ny. zászlós (66), Major László ny. zászlós (66), Varga Imre ny. zászlós (86), Molnár Elek ny. főtörzsörrmester (85), Vízkeleti József ny. közalkalmazott (66), Csajághy László Mihály ny. közalkalmazott (71), Ivicz Jenőné ny. közalkalmazott (76), Nyúl György ny. közalkalmazott (76), Pauló Béla István ny. közalkalmazott (84), Bodor Istvánné ny. közalkalmazott (76), Burda György ny. közalkalmazott (77), Hermán Lászlóné ny. közalkalmazott (88), Kálmán Sándorné ny. közalkalmazott (75), Lótléné Kolb Anna ny. közalkalmazott (55), Pap Sándorné ny. közalkalmazott (89), Gazdik Lajos ny. közalkalmazott (72), Izsó Jánosné ny. közalkalmazott (66).

EMLEKÜKET KEGYELETTTEL MEGŐRIZZÜK.

KATONAI MAGAZIN AZ M1-EN

15 02 21

**CEL-
KER-
ESZT-
BEN**

WWW.HONVEDELEM.HU / [CELKERESZTBEN](https://www.facebook.com/celkeresztben)

[WWW.FACEBOOK.COM](https://www.facebook.com/celkeresztben) / [CELKERESZTBEN](https://www.facebook.com/celkeresztben)

A NAGY HÁBORÚ

DOBOZKÖNYV

AZ ELSŐ VILÁGHÁBORÚ MAGYAR VONATKOZÁSÚ ESEMÉNYEIRŐL

• 54 REPRINT DOKUMENTUMMAL

• „DÖGCÉDULA” TOKJÁNAK REPLIKÁJÁVAL

• GYALOGSÁGI OKTATÓKENDŐ MÁSZOLATÁVAL

• DVD-MELLÉKLETTEL *lövés alapelvei.*

• TÖBB MINT 300 FÉNYKÉPPEL

**A KÖNYV 13 900 FT HELYETT
MOST MEGVÁSÁROLHATÓ 11 120 FT-ÉRT
A ZRÍNYI KIADÓNÁL SZEMÉLYESEN
MUNKANAPOKON 9-15 KÖZÖTT
(1087 BUDAPEST, KEREPESI ÚT 29/B)
VAGY A WEBÁRUHÁZBAN: SHOP.HMZRINYI.HU.**

Információ:

Győr Edina e-mail: gyoredina@armedia.hu Telefon 06 1 459 5373

Magyar Renáta e-mail: magyarrenata@armedia.hu Telefon 06 1 459 5319